

***SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W NOWOGARDZIE
I
REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU
WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2024-2026
ZA 2024 ROK***

Sporządził: Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie

Spis Treści

WPROWADZENIE	4
I. ZAKRES ZADAŃ I OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W NOWOGARDZIE	4
1.1. Zadania	4
1.2. Struktura organizacyjna	5
1.3. Kadra OPS – zatrudnienie, podnoszenie kwalifikacji zawodowych	6
1.4. Wydatki Ośrodka na realizację zadań pomocy społecznej	7
II. POMOC SPOŁECZNA	8
2.1. Informacje o osobach i rodzinach korzystających z pomocy i wsparcia	8
2.2. Praca i zadania pracowników socjalnych	12
2.3. Praca socjalna, kontrakty socjalne	14
2.4. Program prac społecznie użytecznych	15
III. ANALIZA WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ	16
3.1. Zasiłki i pomoc w naturze	16
3.2. Wieloletni Program Rządowy „Posilek w szkole i w domu ” rządowy program na lata 2024-2028	19
IV. REALIZACJA ZADAŃ W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY	21
4.1. Asystent rodziny	21
4.2. Wsparcie rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	25
4.3. Karta Dużej Rodziny	35
4.4. Zachodniopomorska Karta Rodziny	35
4.5. Zachodniopomorska Karta Seniora	36
V. SYSTEM WSPARCIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	37
5.1. Usługi opiekuńcze	37
5.2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi ...	38
5.3. Pobyt w Domach Pomocy Społecznej	41
5.4. Realizacja Rządowego program „Opieka 75+”	43
5.5. Przystąpienie do realizacji resortowego programu „Opieka wytchnieniowa” edycja 2024	44
5.6. Przystąpienie do realizacji resortowego Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2024	45
5.7. Korpus wsparcia seniora – edycja 2024	46
VI. ŚWIADCZENIA RODZINNE, ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZE I FUNDUSZ ALIMENTACYJNY	47

	6.1. Świadczenia rodzinne	47
	6.2. Świadczenie wychowawcze	58
	6.3 Fundusz alimentacyjny	59
	6.4. Prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych	61
	6.5. Stypendia szkolne	65
	6.6 Zaświadczenia „Czyste powietrze”	66
VII	<i>POMOC OBYWATELOM UKRAINY W ZWIĄZKU Z KONFLIKTEM WOJENNYM NA TERYTORIUM TEGO KRAJU</i>	67
	7.1. Zadania z zakresu działań świadczeń pomocy społecznej	67
	7.2. Zadania z zakresu działań świadczeń rodzinnych	68
	7.2.1. Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłku rodzinnego	68
	7.2.2. Jednorazowe świadczenie 300 zł	69
	7.2.3. Świadczenia pieniężne za zakwaterowanie i wyżywienie	70
VIII	<i>DODATKI O CHARAKTERZE OSŁONOWYM</i>	71
	8.1. Dodatek gazowy	71
	8.2. Dodatek osłonowy	71
	8.3. Bon energetyczny	73
IX	<i>PLACÓWKA WSPARCIA DZIENNEGO – ŚWIETLICA ŚRODOWISKOWA „PROMYK”</i>	75
X	<i>WAŻNIEJSZE PRZEDSIĘWZIĘCIA ZAPEWNIAJĄCE CIĄGŁOŚĆ FUNKCJONOWANIA ORAZ UTRZYMANIE INFRASTRUKTURY</i>	76
	10.1. Obsługa organizacyjna Ośrodka	76
	10.2. Informatyzacja	77
	10.3. Zamówienia publiczne	77
	10.4. Administrator Danych Osobowych	77
	10.5. Radca prawny	77
	10.6. Współpraca z organizacjami, innymi instytucjami i podmiotami	78
	<i>PODSUMOWANIE</i>	79

WPROWADZENIE

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie, jako jednostka organizacyjna pomocy społecznej wchodzi w skład systemu polityki społecznej gminy Nowogard. Ośrodek działalność prowadzi w oparciu o statut oraz regulamin organizacyjny. Poza zadaniami wynikającymi z ustawy o pomocy społecznej nowogardzki OPS realizuje również zadania związane z kompleksowym wsparciem rodziny, takimi jak świadczenia rodzinne i pielęgnacyjne, pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów, czy działania wspierające dla rodzin wielodzietnych, osób starszych, niepełnosprawnych.

Osobie zgłaszającej się do OPS gwarantujemy natychmiastową pomoc, która w zależności od zgłaszanego problemu może przybierać różne formy, takie jak np.: wsparcie pracownika socjalnego, asystenta rodziny, pomoc w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej, opieka nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi, zaburzonymi psychicznie oraz bezdomnymi, wsparcie osób doświadczających przemocy oraz wsparcie prawne.

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.) dyrektor ośrodka pomocy społecznej składa coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka i przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej, natomiast zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 15 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2022 poz.447) przedstawia sprawozdanie z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Sprawozdanie niniejsze, ze względu na komplementarny zakres informacji wynikających ze spełnienia obydwu powołanych wyżej obowiązków sprawozdawczych, prezentuje te informacje łącznie.

I ZAKRES ZADAŃ I KADRA OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W NOWOGARDZIE

1.1. Zadania

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie, funkcjonuje w strukturach miasta od 1990 r., udzielając mieszkańcom/klientom wsparcia (nie tylko finansowego), które umożliwia im samodzielną egzystencję, dając szansę na zaspokojenie podstawowych potrzeb, włączenie społeczne, skuteczną realizację ról społecznych, a także szansę na rozwój.

Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do ww. ustawy. Pomoc społeczna, zgodnie z art. 15 Ustawy o pomocy społecznej polega w szczególności na:

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- 2) pracy socjalnej;
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;

- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

1.2. Struktura organizacyjna

Szczegółową strukturę organizacyjną Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogardzie oraz podział zadań zawiera Regulamin Organizacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogardzie. W skład struktury organizacyjnej Ośrodka wchodzi dział, zespoły i samodzielne stanowiska pracy. Ośrodkiem kieruje Dyrektor odpowiedzialny za jego działalność i reprezentuje go na zewnątrz.

W skład struktury organizacyjnej Ośrodka wchodzi:

1. Dyrektor Ośrodka
2. Zastępca Dyrektora Ośrodka
3. Pięć wyodrębnionych działów:
 - a) Dział Ekonomiczno – Administracyjny
 - główna księgowa,
 - inspektor
 - inspektor
 - podinspektor
 - b. Dział Świadczeń Pomocy Społecznej
 - stanowisko ds. pierwszego kontaktu
 - zespół ds. pracy socjalnej
 - stanowisko ds. usług
 - zespół ds. świadczeń przyznawanych decyzją
 - asystent rodziny
 - inspektor
 - c. Dział do realizacji świadczeń rodzinnych
 - stanowiska ds. świadczeń rodzinnych
 - stanowiska ds. Funduszu alimentacyjnego
 - d. Dział usług opiekuńczych
 - inspektor
 - podinspektor
 - opiekun
 - starszy opiekun
 - pomoc administracyjna
 - e. samodzielne stanowisko administracyjno-gospodarcze
4. Placówka wsparcia dziennego – świetlica środowiskowa „Promyk”
 - wychowawca

W Ośrodku w 2024 r zatrudnionych było 47 osób, w tym 6 pracowników z niepełnosprawnością.

1.3. Kadra OPS – zatrudnienie, podnoszenie kwalifikacji zawodowych

Liczba zatrudnionych pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogardzie według stanu na dzień 31.12.2024 r. wynosiła 39 osób, tj. 38,25 etatów (w przeliczeniu na pełen etat).

Tabela 1. Liczba etatów w 2024 roku.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba etatów	Umowa zlecenie
1	Pracownicy socjalni	9	0
2	Opiekunki domowe	8	0
4	Pracownicy administracyjni i obsługi	20	0
5	Asystenci rodziny	2	1
OGÓLEM		38,25	1

Źródło: Opracowanie własne OPS w Nowogardzie

W ostatnich latach można obserwować stały wzrost liczby realizowanych przez pomoc społeczną zadań, co wiąże się z koniecznością stałego doskonalenia zawodowego, poszerzania posiadanej wiedzy i umiejętności. Posiadane wykształcenie pracowników socjalnych, jak i pracowników obsługi administracyjno – finansowej Ośrodka:

- wykształcenie wyższe posiada – 25 osób, przy czym wykształcenie wyższe magisterskie posiada 15 osób, zaś 10 osób posiada wykształcenie wyższe licencjackie,
- wykształceniem średnie posiada 13 osób, w tym policealne 8 osób.

Specjalizację z Zakresu Organizacji Pomocy Społecznej ukończyło 3 pracowników.

W 2024 roku w Ośrodku Pomocy Społecznej realizowano szkolenia dla pracowników. Szkolenia finansowane były ze środków własnych oraz pozyskanych na ten cel środków z Krajowego Funduszu Szkoleniowego z dofinansowaniem w kwocie 3.505,00 zł. Zakres szkoleń był ściśle związany z zadaniami realizowanymi przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie wynikającymi z ustawy oraz jej zmian.

1.4. Wydatki Ośrodka na realizację zadań pomocy społecznej

Tabela 2. Wykonane wydatki w 2024 r.

<i>ZADANIA WŁASNE finansowane przez gminę</i>	<i>ZADANIA WŁASNE finansowane przez Wojewodę</i>	<i>ZADANIA ZLECONE finansowane przez Wojewodę</i>
Zasiłki celowe - 25 187,50 zł	Program „Posiłek w domu i szkole” rządowy program -250 000 zł	Realizacja ustawy „Pomoc państwa w wychowywaniu dzieci”- 19 500zł
Posiłki dla dzieci i dorosłych oraz zasiłki celowe program „Posiłek w domu i szkole” rządowy program -62 500 zł	Zasiłki okresowe - 181 760,14 zł	Realizacja świadczeń rodzinnych i FA -11 338 189,47 zł
Zakup usług w DPS- 1 880 553,48 zł	Zasiłki stałe -1 388 846,65 zł	Składki zdrowotne-226 843,24,00 zł
Sprawienie pogrzebu - 11 100,24 zł	Składki zdrowotne – 118 331,75 zł	Karta Dużej Rodziny – 2161,00 zł
Utrzymanie Ośrodka w tym: usług opiekuńczych - 3 142 958,16 zł	Utrzymanie Ośrodka – 583 093,31 zł	Specjalistyczne Usługi opiekuńcze – 37 785,00zł
Pozostała działalność Ośrodka - 37 659,71	Stypendia szkolne – 30 280,22 zł	Bon energetyczny- 526 133,20 zł
Zespół Interdyscyplinarny - 32 928,55 zł	Program Opieka 75+ - 71 305,00 zł	Świadczenia osłonowe - 415 970,39 zł
Wsparcie rodziny i piecza zastępcza -141 368,54zł	Wsparcie rodziny i piecza zastępcza – 61 768,27 zł	Dodatek gazowy- 30 309,49 zł
Program Opieka 75+ - 47 537,00zł	Zespół Interdyscyplinarny – 6 000,00 zł	Wynagrodzenia opiekuna prawnego- 45 671,93 zł
Wspieraj Seniora 2 564,96 zł	Wspieraj Seniora – 10 259,84 zł	Zakup systemów teleinformatycznych- 6112,00 zł
Odpłatność za dzieci w Placówkach Opiekuńczo Wychowawczych -471 583,40 zł		
Umieszczanie dzieci w rodzinach zastępczych – 478 486,09 zł		
Stypendia szkolne - 7 570,05 zł		

Utrzymanie bezdomnych w schronisku – 64 241,00zł		
Placówka Wsparcia Dziennego PROMYK 337 070,93 zł		
OGÓŁEM: 6 743 309,61 zł	OGÓŁEM: 2 701 645,18 zł	OGÓŁEM: 12 648 675,72 zł

Źródło: Sprawozdania OPS w Nowogardzie.

Fundusz Pomocy Ukrainie

ZADANIE	Kwota
Świadczenie 40 zł na zakwaterowanie obywateli Ukrainy	81 410,00
Świadczenia z pomocy społecznej	9 786,84
Jednorazowe świadczenie 300 zł	3 672,00
Świadczenia rodzinne i FA	173 955,19
RAZEM	268 824,03

Ogółem wydatki wyniosły w 2024 r. **22 362 454,54 zł** z czego **6 743 309,61 zł** pokrył budżet gminy (30,15 %), natomiast **15 619 144,93zł** pokrył budżet państwa (69 ,85%).

Budżet zaspokoił podstawowe potrzeby osób potrzebujących i pozwolił na realizację nałożonych zadań.

II POMOC SPOŁECZNA

2.1. Informacje o osobach i rodzinach korzystających z pomocy i wsparcia

W 2024 roku pomocą społeczną w formie świadczeń pieniężnych, usług oraz pracy socjalnej objęto łącznie 791 rodzin. Liczba osób w rodzinach świadczeniobiorców wynosiła 1418. W ramach systemu pomocy społecznej wydanych zostało 1190 decyzji administracyjnych, kończących postępowania w sprawach dotyczących różnego rodzaju świadczeń, do których stosuje się przewidzianą w ustawie o pomocy społecznej procedurę. Świadczenia przyznawane są w formie pieniężnej lub niepieniężnej na wniosek osoby zainteresowanej po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, prowadzonego w przypadku pomocy społecznej w formie wywiadu środowiskowego.

Kryterium dochodowe, uprawniające do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej wynosiło odpowiednio:

od 1 stycznia 2022r:

- dla osoby samotnie gospodarującej – 776 zł,
- dla osoby w rodzinie - 600 zł.

Tabela 3. Rzeczywista liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej

w latach 2022– 2024

Wyszczególnienie	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Liczba mieszkańców gminy Nowogard	22404	22226	21876
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	685	796	791
Liczba osób w tych rodzinach	1385	1428	1418

Źródło: Dane własne OPS oraz dane z UM w Nowogardzie.

Głównym powodem korzystania ze świadczeń pomocy społecznej w 2024r. było ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie oraz długotrwała lub ciężka choroba. Sytuacja tych osób i rodzin nabiera cech trwałości, przyczyniając się do długotrwałego pozbawienia możliwości korzystania z dóbr i usług, a tym samym prowadzi do wykluczenia społecznego.

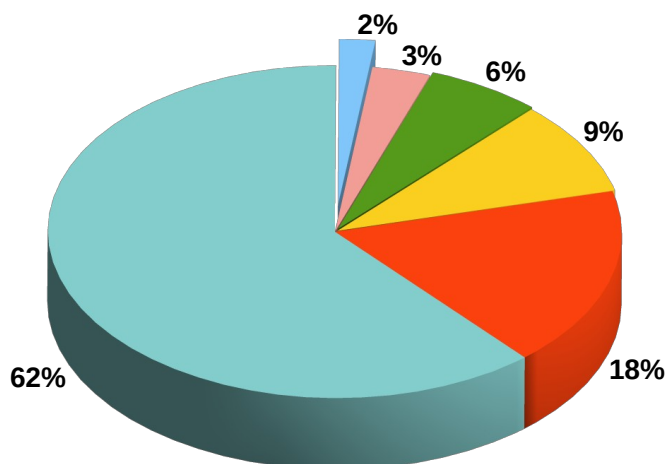
Jakkolwiek zła sytuacja dochodowa osób i rodzin nie jest równoznaczna z wykluczeniem społecznym, to jednak problem ubóstwa implikuje zagrożenie wykluczeniem społecznym.

Analizy i badania Ośrodka wskazują, iż ubóstwem zagrożone są przede wszystkim osoby wykluczone z rynku pracy na skutek długotrwałego bezrobocia. Jest to problem głównie osób o niskim poziomie zdobytego wykształcenia, niskich kwalifikacjach, często niedostosowanych do potrzeb rynku pracy. Okazuje się, że im niższe wykształcenie głowy rodziny, tym niższy jest jej status materialny. Oznacza to, że rodziny te nie są w stanie zaspokoić swoich potrzeb, żyjąc poniżej minimum egzystencji. Należy także zauważyć, iż samo pozostawanie w zatrudnieniu nie chroni przed ubóstwem.

Jednym z działań aktywizujących osoby bezrobotne przez Ośrodek Pomocy Społecznej są działania pomocowe przy poszukiwaniu zatrudnienia przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Nowogardzie, zakładami pracy oraz Stowarzyszeniem Akademia Wspierania Inicjatyw Społecznych. Działania te mają na celu sprzyjać kształtowaniu aktywnych postaw oraz przywróceniu zdolności pełnienia ról zawodowych i społecznych.

Z pomocy w uzyskaniu zatrudnienia skorzystało 8 osób, w tym w zakładach pracy na terenie Nowogardu 2 osoby, w Stowarzyszeniu Akademia Wspierania Inicjatyw Społecznych 6 osób.

Wykres 1. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2024 roku

■ Rodziny o liczbie osób - 1
 ■ Rodziny o liczbie osób - 2
 ■ Rodziny o liczbie osób - 3
■ Rodziny o liczbie osób - 4
 ■ Rodziny o liczbie osób - 5
 ■ Rodziny o liczbie osób - 6 i więcej

Źródło: Opracowanie własne OPS w Nowogardzie

Tabela 4. Typy gospodarstw domowych objętych pomocą w 2024 roku.

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
	OGÓŁEM	
Rodziny Ogółem	791	1418
o liczbie osób		
1	487	487
2	139	278
3	72	216
4	51	204
5	26	130
6 i więcej	16	103
w tym (z wiersza 1) rodziny z dziećmi ogółem	113	451
o liczbie dzieci		
1	49	157
2	34	132
3	18	87
4	8	43
5	1	9

6 i więcej	3	23
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM	30	93
o liczbie dzieci		
1	13	30
2	10	33
3	6	25
4 i więcej	1	5
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM	81	97
o liczbie osób		
1	70	70
2	8	16
3	1	3
4 i więcej	2	8

Źródło: Źródło własne OPS

Analiza trudności występujących w gospodarstwach domowych pokazuje, że ubóstwo, długotrwała choroba, bezrobocie i niepełnosprawność, to najczęstsze powody ubiegania się o wsparcie. Wymienione w ustawie dysfunkcje, z powodu których przyznana była pomoc, mogły współwystępować ze sobą i z tego względu liczby osób i rodzin nie sumują się. Powody przyznania pomocy ilustruje poniższa tabela.

Tabela 5. Powody przyznania pomocy na przestrzeni lat 2022 - 2024

Powód	Rok 2022			Rok 2023			Rok 2024		
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	
		m	w		m	w		m	w
Ubóstwo	282	268	264	241	198	223	241	195	221
Bezdomność	14	14	2	24	22	3	27	22	6
Potrzeba ochrony macierzyństwa	2	7	0	6	21	7	6	10	7
Bezrobocie	77	119	59	74	98	35	84	93	47
Niepełnosprawność	176	119	79	205	126	79	217	165	87
Długotrwała lub ciężka choroba	107	79	43	138	128	60	169	145	68
Bezradność w sprawach	60	124	52	35	39	26	27	47	27

opiekuńczo wychowawczych, w tym:									
<i>rodziny niepełne</i>	28	53	28	19	34	17	8	36	18
<i>rodziny wielodzietne</i>	9	29	16	2	5	2	19	11	9
Alkoholizm	57	39	35	55	35	27	50	32	23
Narkomania	3	3	0	2	2	0	2	2	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	9	8	1	13	14	5	14	11	3
Zdarzenie losowe	3	0	7	3	0	5	5	5	5

M – miasto w - wieś

Źródło: Opracowanie własne OPS w Nowogardzie

2.2 Praca i zadania pracowników socjalnych

W celu realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowogardzie zatrudniona była w 2024 r. wykwalifikowana kadra, w szczególności 9 pracowników socjalnych.

Podstawowym zadaniem pracownika socjalnego jest szczegółowe rozeznanie sytuacji osoby i rodziny zwracającej się o pomoc oraz na podstawie wywiadu środowiskowego stworzenie holistycznej diagnozy. Opracowana diagnoza jest punktem wyjściowym do skonstruowania długofalowego planu pracy z osobą/rodziną.

Tabela 6. Wskaźnik obrazujący pracę pracowników socjalnych w 2024 roku.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1	Liczba wniosków o przyznanie pomocy (finansowej, usługowej, rzeczowej)	639
2	Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych	903
3	Liczba przeprowadzonych wywiadów alimentacyjnych	25
4	Liczba przeprowadzonych postępowań i wywiadów na potrzeby Działu Świadczeń Rodzinnych tut. OPS i innych (dot. specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia wychowawczego 500+, świadczenia pielęgnacyjnego)	10
5	Opiniowanie na potrzeby instytucji zewnętrznych realizujących	284

	zadanie z pomocy społecznej w tym przeprowadzenie wywiadów oraz sporządzanie analiz i opinii	
6	Liczba wydanych skierowań w ramach realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020 (wydanych w 2023r.)	178
7	Liczba wystawionych zaświadczeń	290

Źródło: Opracowanie własne OPS w Nowogardzie.

W ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni zrealizowali w 2024r.:

- Kierowano do Sądów wnioski o stwierdzenie **potrzeby umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym osób chorujących psychicznie bez ich zgody**. W 2024 r. wniesiono do Sądu Rejonowego 3 wnioski dotyczących leczenia psychiatrycznego bez zgody strony.
- Kierowano do Sądów **wnioski dotyczące wydawania postanowienia o potrzebie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody**. W 2024 roku Ośrodek 8 razy wystąpił do sądu z wnioskiem o umieszczenie w domu pomocy społecznej.
- W ramach pracy socjalnej realizowano również zadania polegające na **występowaniu do sądów z wnioskiem o wgląd w sytuację rodzinno - wychowawczą i o zajęcie stanowiska wobec opieki nad małoletnim dzieckiem**. W 2024 roku OPS wystąpił 4 razy do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny.
- Pracownicy socjalni w 2024 roku wystąpili do Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z 1 wnioskiem o **skierowanie na przymusowe leczenie odwykowe**.
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie **współpracował z Zakładem Karnym** znajdującym się na terenie miasta Nowogard w formie przeprowadzania wywiadów środowiskowych, u osób odbywających karę pozbawienia wolności, na wnioski różnych urzędów. W 2024 roku przeprowadzono 8 wywiadów środowiskowy zlecony przez Ośrodek Pomocy Społecznej z osadzonym na terenie Zakładu Karnego w Nowogardzie. Dodatkowo w 2024r. podpisano porozumienie pomiędzy Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Nowogardzie a Zakładem Karnym w Nowogardzie. Na mocy zawartego porozumienia określono zasady współpracy. Pracownicy Ośrodka będą udzielać wsparcia osadzonym w zakładzie karnym w przedmiocie zagadnień takich jak: działania w zakresie bezdomności, świadczenie pracy socjalnej czy umożliwienie osobom i ich rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji, których nie mogą pokonać samodzielnie. Współpraca będzie odbywać się na zasadach współuczestnictwa w spotkaniach z osadzonymi oraz informowaniu pracowników służb więziennych o możliwych rozwiązaniach zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. W 2024r. odbyło się 1 spotkanie.
- Wzorem lat ubiegłych wytypowali grupę dzieci, z rodzin objętych wsparciem Ośrodka do skorzystała z **letniego wypoczynku**. W 2024 roku **4** dzieci przebywała na kolonii w miejscowości miejscowości Przesieka k. Karpacza w terminie od 23 czerwca 2024r. do

02 lipca 2024r. Udział w kolonii był bezpłatny a realizowany był przez Kuratorium Oświaty w Szczecinie.

- Śniadanie wielkanocne zorganizowane dla osób samotnych i potrzebujących odbyło się 27 marca 2024r. Osoby samotne i potrzebujące otrzymały gorący posiłek
- Spotkanie opłatkowe dla osób samotnych i potrzebujących odbyła się w dniu 17 grudnia 2024r. Osoby samotne oraz potrzebujące otrzymały wigilijny gorący posiłek.
- W okresie jesienno - zimowym pracownicy socjalni zabezpieczali osoby samotne i starsze w opał, zapewniali gorący posiłek. Przeprowadzono ogólnopolskie liczenie osób bezdomnych, osoby te kierowane były do schronisk.
- w 2024 r. - we współpracy z organizacją pozarządową Kościół Ewangelicznych Chrześcijan zbór w Nowogardzie wytypowano i rozdano dla 130 osób samotnych, potrzebujących i bezdomnych paczki żywnościowe.
- podjęto współpracę w ramach ogólnopolskiego programu „Szlachetna Paczka”. Pracownicy socjalni Ośrodka przedstawili propozycję 9 rodzin, które otrzymały szlachetną paczkę. Rekrutacją rodzin do wszystkich „akcji” zajmują się pracownicy socjalni oraz asystenci rodzin, gdyż mają najlepsze rozeznanie w rzeczywistej sytuacji materialnej rodzin.
- Poradnictwo specjalistyczne prowadzone było dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej rodzin realizowane było przez psychologa. Obejmowało ono diagnozowanie problemów osób/rodzin, ich zasobów i barier oraz udzielanie specjalistycznego wsparcia. Pracownicy wskazali osobom znajdującym się w kryzysie możliwość skorzystania z poradnictwa specjalistycznego, tj. psychologa. Z tej formy pomocy w 2024 roku skorzystało 13 osób.

2.3. Praca socjalna, kontrakty socjalne

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny, który stanowi jedno z podstawowych narzędzi pracy socjalnej. Ma na celu inicjowanie i wspieranie zmiany sytuacji osób i rodzin. Kontrakt socjalny jest umową zawartą pomiędzy pracownikiem socjalnym a osobą/rodziną w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. W 2024 r. pracownicy socjalni OPS zrealizowali 10 kontraktów w tym z osobami bezdomnymi. Realizacja celów pomocy społecznej odbywa się przez świadczenie pracy socjalnej oraz wspieranie klientów świadczeniami pieniężnymi i niepieniężnymi. Działania pracowników pomocy społecznej służą przede wszystkim wzmocnieniu klientów, odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz organizowaniu warunków sprzyjających temu celowi. Pracownik socjalny podejmując współpracę z rodziną, diagnozuje sytuację oraz określa plan pomocy na jej rzecz. Podejmowane działania są zróżnicowane i dostosowane do indywidualnej sytuacji.

Praca socjalna jest procesem, który ma na celu wywołanie pożądanych zmian, modyfikację sposobu funkcjonowania osoby, jej otoczenia, wzmacnianie potencjału osób, rodzin do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej i wsparcie w dążeniu do poprawy funkcjonowania. Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami oraz ze społecznością lokalną. Świadczenie to jest wykonywane bez względu na posiadany dochód osoby i rodziny, z uwzględnieniem prawa jednostki do samostanowienia i poszanowania jej godności.

Najczęściej podejmowanymi w 2024 roku działaniami pracowników socjalnych w zakresie pracy socjalnej były:

- działania związane z uzyskaniem pomocy materialnej i usługowej dla osoby/rodziny z OPS oraz z innych instytucji, organizacji.
- działanie polegające na wzmacnieniu osoby lub rodziny, wyzwoleniu jej sił, zasobów, działanie zmierzające do zmniejszenia poczucia lęku, braku wpływu na swoją sytuację, umieszczenie problemu, odbieranego przez osobę lub rodzinę jako problem osobisty, w ogólnym kontekście społecznym,
- działania pracownika socjalnego zmierzające do zrozumienia przez osobę lub rodzinę natury problemu, uświadomienia uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych, uświadomienia przez osobę lub rodzinę swojego funkcjonowania w relacji z innymi, pomoc pracownika
- w zrozumieniu przez osobę/rodzinę reakcji innych na własne zachowania i postawy.

2.4. Program prac społecznie użytecznych

Prace społecznie użyteczne to prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku na skutek skierowania przez starostę, organizowane przez gminę w Ośrodku Pomocy Społecznej realizowane są od 2005 roku. Podstawą realizacji programu jest porozumienie zawierane rokrocznie, pomiędzy Gminą Nowogard, a Powiatowym Urzędem Pracy w Goleniowie. Ośrodek prowadził rekrutację osób do programów oraz prowadził całości dokumentację związaną z przebiegiem prac społecznie użytecznych.

Osoby skierowane do prac społecznie użytecznych w 2024 r wykonywały pracę w wymiarze nieprzekraczającym 10 godzin tygodniowo i 40 godzin miesięcznie. Świadczenie nie przysługuje za okres niewykonywania pracy, w tym za okres udokumentowanej niezdolności do pracy Wynagrodzenie za pracę do 31 maja 2024 roku wynosiło 10,90 zł a od 1 czerwca 2024 roku wynosiło 12,20 zł za godzinę pracy i wypłacane było przez OPS wszystkim osobom wykonującym prace na terenie miasta.

Prace społecznie użyteczne w ilości 40 godzin miesięcznie wykonywane są na terenie gminy Nowogard i polegają na:

- pracach porządkowych wykonywanych na terenie miejskim, utrzymania zielenców;
- oczyszczanie dróg , utrzymanie czystości na przystankach;
- pracach porządkowych i gospodarczych u podopiecznych wymagających opieki osób innych;
- pracach konserwacyjno-remontowych.

Starosta refunduje gminie ze środków Funduszu Pracy do 60% minimalnej kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu w 40 % pokrywa budżet Ośrodka Pomocy Społecznej. W roku 2024 w takich pracach uczestniczyło średnio 14 osób. Rzeczywiste wydatki Ośrodka Pomocy Społecznej poniesione w ramach prac społecznie użytecznych w roku 2024 wyniosły 26.564,68 zł. Osoby te zostały przeszkolone przez firmę uprawnioną w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Wykonywanie przez bezrobotnych prac społecznie użytecznych połączone z równoległym uczestnictwem w działaniach z zakresu integracji społecznej, miało na celu ukształtowanie aktywnej postawy w życiu społecznym i zawodowym tych osób.

III ANALIZA WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ POMOCY SPOŁECZNEJ

3.1. Zasiłki i pomoc w naturze

Do świadczeń realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie w 2024 r. należały:

Zasiłek stały

Został wypłacony 158 osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, w tym w większości osobom samotnym – 151 osobom. Zasiłek przyznawany jest w ustawowej wysokości wynikającej z różnicy pomiędzy kryterium dochodowym, a posiadanym dochodem. W 2024 roku liczba osób pobierających zasiłek stały jest niższa o 4,82% (8 zasiłków) jak w roku 2023.

Składka zdrowotna

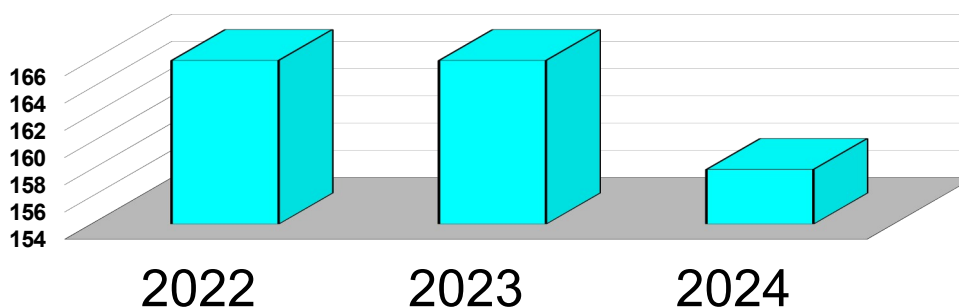
W 2024 r. została opłacana za 147 osób pobierających zasiłek stały, które nie posiadają ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu.

Tabela 7. Wydatkowanie zasiłków stałych oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne przy zasiłku w 2024 roku.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Koszt świadczeń
Zasiłki stałe – ogółem	158	1558	1 388 846,65 zł
Składki na ubezpieczenie zdrowotne (przy zasiłku stałym)	147	1469	118 331,75 zł

Źródło: Opracowanie własne OPS w Nowogardzie

Wykres 3. Ilość osób otrzymujących zasiłek stały w latach 2022 – 2024 r.

Źródło: sprawozdania OPS w Nowogardzie.

Zasiłek okresowy

Przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie. Ustawa o pomocy społecznej szczegółowo określa wysokość zasiłków okresowych. Kwota zasiłku okresowego stanowi różnicę między kryterium dochodowym, a posiadanym dochodem, z tym że zasiłek nie może być niższy od 50% tej różnicy, jednak nie mniejszy niż 20,00 zł. Łączna kwota zasiłków okresowych w 2024 r. wyniosła 181 760,14 zł.

Tabela 8. Realizacja zasiłków okresowych w latach 2022-2024

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba rodzin	124	104	99
Liczba osób w rodzinach	255	181	154

Źródło: sprawozdania OPS w Nowogardzie

Tabela 9. Zasiłki okresowe w 2024 roku.

Forma pomocy	Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł.)	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki okresowe ogółem:	99	436	181 760,14	99	154
w tym przyznane z powodu:					
bezrobocia	42	247		42	69

długotrwałej choroby	36	125		36	56
niepełnosprawności	21	64		21	29

Źródło: Opracowanie własne OPS w Nowogardzie

Zasiłek celowy

W celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy. Może on być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu opału, żywności, leków i leczenia, odzieży i obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw sprzętu użytku domowego, dofinansowanie do zakupu opału, a także kosztów pogrzebu. Zasiłek celowy może być również przyznany w formie biletu kredytowanego. Do otrzymania zasiłku celowego uprawnione są również osoby lub rodziny, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, bądź klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Jeśli osoba lub rodzina marnotrawi przyznane świadczenia, celowo je niszczy lub korzysta w sposób niezgodny z przeznaczeniem bądź marnotrawi własne zasoby finansowe, może nastąpić ograniczenie świadczeń lub odmowa ich przyznania.

Specjalny zasiłek celowy

Specjalny zasiłek celowy jest bezzwrotnym świadczeniem przyznawanym w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających określone w ustawie kryterium.

Tabela 10. Realizacja zasiłków celowych w 2024 roku

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Koszt świadczeń
Zasiłki celowe i w naturze - ogółem, w tym:	54	25 187,50 zł
Zasiłki celowe i celowe specjalne	49	16 333,03 zł
Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego	4	8000,00 zł
Zakład Opiekuńczo Lecznicy dla dziecka	1	854,47 zł

Źródło: Opracowanie własne OPS w Nowogardzie

Sprawienie pogrzebu

Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę

zgodnie z wyznaniem zmarłego. W 2024 r. Ośrodek zlecił sprawienie 3 pogrzebów zakładowi pogrzebowemu w oparciu o podpisaną umowę. Ogółem na sprawienie pogrzebów wydano 11 100,24 zł (koszt jednego pogrzebu w 2024r. wynosił 3700,08 zł). Osoby zmarłe nie były ubezpieczone i nie pozostawiły masy spadkowej, nie miały rodziny lub rodzina nie była w stanie sprawić pochówku z uwagi na trudną sytuację finansową.

Udzielenie schronienia

Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych. Pomoc osobom bezdomnym świadczona była przez 3 schroniska w zakresie udzielenia schronienia w Schronisku dla bezdomnych oraz 1 schronisko z usługami opiekuńczymi, z którymi podpisano umowę. W 2024 r. opłatę na pobyt w schroniskach dokonano za **12 bezdomnych na kwotę 64 241,00 zł.**

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w zakresie pomocy osobom bezdomnym udzielanie schronienia następuje na podstawie decyzji administracyjnej. Wydanie decyzji administracyjnej jest poprzedzone rozeznaniem przez pracownika w celu ustalenia wolnego miejsca w schronisku, a następnie następuje przeprowadzenie wywiadu środowiskowego i podpisanie kontraktu socjalnego. Odpłatność za schronienie określają tabele zawarte w Uchwałach Rady Gminy w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia – w schronisku dla osób bezdomnych oraz w schroniskach dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, dla których gmina właściwą jest Gmina Nowogard. Odpłatność określa Uchwała Rady Miejskiej NR XCV/534/23 z dnia 13 września 2023 r. **8 osób bezdomnych bezpłatnie przebywało w schronisku**, natomiast **zobowiązano 4 osoby** bezdomne do częściowej odpłatności na ogólną kwotę **24 649,70 zł.** Kwoty od osób zobowiązanych wpłacane były na konto Ośrodka i przekazane Gminie Nowogard.

3.2. Wieloletni Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” rządowy program na lata 2024 – 2028

Strategicznym celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia oraz osób dorosłych: samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych. Pomoc w formie posiłku, ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego przyznana była bezpłatnie osobom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty do 200% dla osoby samotnie gospodarującej i w rodzinie.

Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- wsparcia finansowego gmin w wypełnieniu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy poziomu życia dzieci i młodzieży, osób starszych i niepełnosprawnych

- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

W ramach programu wsparcia udziela się w szczególności:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej,
- osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym.

Tabela 11. Realizacja Wieloletniego Rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu” w 2024r.

<i>RODZAJ POMOCY</i>	ROK 2024	
	Środki własne /w zł/	Dotacja rządowa /w zł/
<i>Koszt Programu Ogółem: w tym</i>	312 500,00	
	62 500	250 000,00
<i>Pomoc w formie posiłku</i>	6 025,50	14 249,00
<i>Pomoc w formie zasiłku celowego i świadczeń rzeczowych</i>	56 474,50	235 751,00

Źródło: Opracowanie własne OPS w Nowogardzie

- W 2024 roku w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” objęto pomocą w formie gorącego posiłku **9 osób**, które otrzymały pomoc o łącznej kwocie **20 274,50 zł** (z tego środki własne 6 025,50 zł, dotacja 14 249,00 zł).
- W przypadku braku możliwości zapewnienia posiłku lub gdy przyznanie pomocy w formie posiłku było nieuzasadnione ze względu na sytuację osobistą lub rodzinną Ośrodek Pomocy Społecznej przyznawał finansową pomoc w formie zasiłku celowego z przeznaczeniem na zakup posiłku lub żywności. Pomoc w tej formie otrzymało 185 rodzin (266 osób w tych rodzinach).

Program osłonowy w zakresie rządowego programu „Posilek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028”

Ministerstwo zaleciło uchwalenie w poszczególnych gminach Programu osłonowego, na podstawie którego w szczególnie uzasadnionych przypadkach, udzielana jest pomoc dla dziecka w formie posiłku bez przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego, przy jednoczesnym zastrzeżeniu, iż liczba dzieci nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym. Na wniosek dyrektora szkoły lub przedszkola w ramach programu udziela się wsparcia: dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, uczniom do czasu ukończenia nauki w szkole ponadgimnazjalnej.

Program realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie jako samorządowa jednostka pomocy społecznej we współpracy z innymi samorządowymi jednostkami-organizacyjnymi gminy (przedszkola, szkoły podstawowe) oraz szkołami lub przedszkolami prowadzonymi przez inne samorządy gminne albo podmiotami prowadzącymi szkoły lub przedszkola niepubliczne do których uczęszczają dzieci i młodzież. Uchwałą Nr CIV/569/23 z dnia 20 grudnia 2023 r. Rady Miejskiej w Nowogardzie przyjęto wieloletni program osłonowy w zakresie rządowego programu „Posilek w szkole i w domu” na lata 2024-2028.

Tabela 12. Wskaźnik pracy pracowników administracyjnych Działu Realizacji w 2024 roku.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1	Liczba wydanych decyzji administracyjnych:	1190
	W tym: decyzja odmowna	1
2	Ilość sporządzonych list wypłat, dokumentów rozliczeniowych	439

Źródło: Opracowanie własne OPS w Nowogardzie

IV REALIZACJA ZADAŃ W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

4.1. Asystent rodziny

W 2024 r. Ośrodek kontynuował realizację specjalistycznej pracy socjalnej w zakresie asysty rodzinnej. Realizacja zadań z zakresu asysty rodzinnej stanowi odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby korzystających z pomocy Ośrodka mieszkańców gminy Nowogard. Celem świadczenia usługi jest poprawa sytuacji życiowej rodzin w trudnej sytuacji rodzinnej, w tym w szczególności stworzenie optymalnych warunków służących wychowywaniu dzieci i pokonywaniu bieżących problemów, nabycie i doskonalenie umiejętności społecznych rodziców i zwiększenie kompetencji rodzicielskich.

Adresaci usługi to rodziny, w których dominującym problemem są trudności opiekuńczo – wychowawcze z dziećmi, gotowe do rozwiązywania swojej trudnej sytuacji i współpracujące z pracownikiem socjalnym, posiadające zasoby pozwalające rozwiązać zidentyfikowane problemy przy wykorzystaniu posiadanych możliwości i zasobów, w szczególności zagrożone wykluczeniem społecznym oraz umieszczeniem dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej. Usługa w zakresie asysty rodzinnej była realizowana na terenie gminy Nowogard przez **3 odpowiednio przygotowanych asystentów.**

Pracownicy realizujący zadania z zakresu asysty rodzinnej objęli wsparciem **38 rodzin.**

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 176 pkt. 1 w/cyt. ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny.

W związku z powyższym od roku 2012 gmina realizuje zadania w zakresie wspierania rodziny oraz opieki nad dzieckiem i rodziną.

Do zadań własnych gminy należy:

- Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.
- Tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.
- Tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem oraz placówek wsparcia dziennego i praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
- Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku pre-adopcyjnym. Obowiązek współfinansowania pieczy zastępczej wprowadza art. 191 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodzin i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie z nim gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka (przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej) wspólnie z powiatem ponosi koszty jego pobytu m.in. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, rodzinnych domach dziecka i rodzinach zastępczych. Obowiązek dotyczy dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej po 1 stycznia 2012 r.

Finansowanie przez gminę pobytu dziecka w pieczy zastępczej wynosi:

- w pierwszym roku 10% kosztów,
 - w drugim roku 30 %,
 - w trzecim i następnych latach 50 %.
- Sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny.
 - Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności lub zagrożonej kryzysem.

W 2024 roku w rodzinnej pieczy zastępczej (pogotowie rodzinne, rodziny zastępcze) przebywało 70 dzieci (stan na dzień 31.12.2024 r.), za których gmina pokryła koszty pobytu w kwocie tj. 478 486,09 zł, natomiast w placówkach opiekuńczo wychowawczych przebywało 14 dzieci (stan na dzień 31.12.2023 r.) – koszt to 471 583,40 zł.

Uchwałą Nr CIV/567/23 Rady Miejskiej w Nowogardzie z dnia 20.12.2023 roku przyjęto **Gminny Program Wspierania Rodziny** na lata 2024-2026. Niniejszy program ma na celu stworzenie spójnego systemu środowiskowej pracy opiekuńczo – wychowawczej, dzięki któremu zwiększą się szanse życiowe dzieci z zaniedbanych środowisk bez konieczności zrywania więzi z rodziną.

Pierwszymi priorytetowym celem szczegółowym niniejszego Programu jest, to aby dziecko miało prawo rozwijać się w rodzinie naturalnej. Praca psychologiczna, prawna, pedagogiczna ma za zadanie wspieranie rodzin z „grupy ryzyka”, w pełnieniu jej podstawowych funkcji, w myśl zasady, że w pierwszej kolejności wykorzystywane powinny być zasoby i możliwości własne rodziny.

Nasze cele zgodnie z Programem Wspierania Rodziny to:

1. Diagnozowanie i monitoring potrzeb i problemów rodziny
2. Udzielanie pomocy i wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
3. Prowadzenie działań prewencyjnych mających ograniczyć powstawanie sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.
4. Wspieranie rodzin w odbudowaniu więzi rodzinnych i dążeniu do powrotu dzieci z pieczy zastępczej.

Odbiorcami programu są rodziny zamieszkałe w gminie Nowogard, doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez nadzór kuratora lub umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Pomoc na rzecz rodzin, którą w ramach niniejszego Programu oferuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie jest nakierowana w pierwszej kolejności na wykorzystywanie zasobów własnych rodziny, a pomoc ze strony instytucji jest uruchamiana dopiero wtedy, kiedy rodzina będzie musiała zmierzyć się z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać.

W celu usprawnienia pracy asystentów rodziny oraz pracowników socjalnych powołano zespół, w którego spotkaniach biorą udział: Dyrektor OPS, koordynator asystentów, asystenci rodziny, pracownicy socjalni. Spotkania mają na celu analizę sytuacji rodzin objętych asystenturą, ustalenie dalszych działań z rodziną i współpracy z pracownikami socjalnymi.

W celu omówienia sytuacji w rodzinie, która postanowieniem Sądu lub na własny wniosek ma być objęta pomocą Asystenta rodziny powołany jest profesjonalny zespół pomocy rodzinie, w którego skład wchodzi koordynator pracy asystentów, pracownik socjalny i asystent rodziny. Zadanie zespołu to ustalenie z wywiadu środowiskowego zasad i kierunku pracy Asystenta rodziny z rodziną, wyznaczenie terminu rozpoczęcia pracy i wprowadzenie Asystenta do rodziny przez pracownika socjalnego.

Praca asystenta rodziny:

Asystent w czasie wspólnych działań z członkami rodziny pomaga w codziennej organizacji dnia, pokazuje jak sprawnie wykonać obowiązki domowe, jak opiekować się i wychowywać dzieci.

Doradza jak zarządzać budżetem. Informuje jak działają urzędy, szczególnie placówka wsparcia dziennego, jak wypełniać dokumenty oraz realizować sprawy urzędowe. Wspiera w kontaktach z pracownikami szkoły, przedszkola sądu, poradni, przychodni, policji i innych instytucji. Motywuje do podnoszenia kwalifikacji zawodowych znalezienia pracy. Najważniejsze jest bezpieczeństwo dzieci. Może być i tak, że czasem zachowania destrukcyjne rodziców zagrażają zdrowiu i życiu dzieci. Rodzic pracuje wtedy nad zmianą, gdy dziecko jest w pieczy zastępczej krótkoterminowej. Nie każda rodzina będzie też chciała i potrafiła skorzystać z tej formy wsparcia. Niemniej jednak asystentura winna być rozumiana jako forma wsparcia, a nie przymusu. Pomoc świadczona przez asystenta rodziny jest zawsze prowadzona za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, z uwzględnieniem własnych możliwości tej rodziny oraz wsparcia zewnętrznego. Jedynym wyjątkiem od tej zasady jest sytuacja, gdy na mocy postanowienia sądu rodzinnego zostaje przydzielony asystent rodziny jako bezwzględna i konieczna metoda wsparcia jej funkcjonowania.

Asystent rodziny pracuje z rodziną w oparciu o plan pracy z rodziną. Współpraca z rodziną jest długofalowa, w zależności od potrzeb rodziny prowadzona średnio przez 2 lata, w uzasadnionych przypadkach może być wydłużona nawet do chwili uzyskania pełnoletności przez małoletnie dzieci. Asystent rodziny pracuje jednocześnie średnio z 10 - 15 rodzinami.

Celem głównym pracy asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę takiego poziomu stabilności życiowej i odpowiedzialności za własne życie, który pozwala jej, o ile to możliwe, na samodzielne funkcjonowanie i wychowywanie dzieci.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie w 2024 roku zatrudnił trzech asystentów rodziny.

W 2024 roku asystenci rodziny pracowali z 38 rodzinami (53 osób dorosłych i 89 dzieci) w tym 31 rodzin zobowiązanych było postanowieniem sądu do pracy z asystentem rodziny.

Asystenci rodziny podejmowali różne działania, wspierające rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, w tym między innymi mające na celu edukację rodziny, zarówno w zakresie zwiększania kompetencji rodzicielskich, jak i dotyczące higieny, zdrowego odżywiania, sposobów spędzania czasu z dzieckiem czy też gospodarowania budżetem domowym.

Ważnym elementem działań asystentów rodziny były działania motywujące członków rodziny – zarówno w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych, poszukiwania zatrudnienia czy podjęcia leczenia odwykowego. Istotnym elementem współżycia społecznego są kontakty z różnymi osobami i podmiotami życia publicznego w tym między innymi współpraca ze szkołami, kuratorami, czy innymi instytucjami. I tu także rodziny mogły liczyć na wsparcie. Często okazywało się, że potrzebna jest między innymi pomoc przy napisaniu pisma urzędowego, wniosku czy życiorysu. Ogólnie asystenci rodzin wspierali rodziny w kontaktach

z urzędami. Jednak najczęściej rodziny uzyskiwały wsparcie przy rozwiązywaniu problemów bieżących, codziennych. Uczono rodziny sztuki mediacji poprzez wspólne omawianie problemów na forum rodziny, niwelowania konfliktów w celu poprawy relacji w rodzinie. Nieraz jednak niezbędna była koordynacja działań rodziny obejmująca opracowywanie i nadzór nad realizacją planu pracy z rodziną. W przypadku potrzeby udzielenia pomocy psychologicznej, członków rodzin kierowano do specjalistów.

Efektywność w/w działań zależała jest jednak od wielu czynników, w tym między innymi od: chęci czy braku chęci współpracy ze strony rodzin, zbyt dużej demoralizacji rodzin, roszczeniowej postawy i wyuczonej bezradności, złego sposobu pojmowania celu oferowanej pomocy i konieczności zmiany postaw w rodzinie, oporu i strachu przed zmianą, dziedziczności nieprawidłowych wzorców postępowania, zaburzeń psychicznych i agresywnej osobowości, czy też upośledzenia rodziców lub brak motywacji rodzin do zmiany. W 2024 r. z 7 rodzinami zakończono współpracę asystenta z rodziną z następujących względów w tym:

- 6 rodziny ze względu braku efektów współpracy co skutkowało umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej,
- 1 rodziny zakończone z powodu zmiany metod pracy związanych ze zmianą miejsca zamieszkania.

4.2. Wsparcie rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Podstawą prawną funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego w Nowogardzie jest:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz.1673).
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz.1870).
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r., poz. 1283,1572).
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151).
5. Uchwały Rady Miejskiej w Nowogardzie Nr XCV/535/23 Rady Miejskiej w Nowogardzie z dnia 13 września 2023 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego (Dz. U. w. Zach. z 27 września 2023r. Poz. 5096).
6. Uchwała Nr IV/34/2024 Rady Miejskiej w Nowogardzie z dnia 25 lipca 2024 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Nowogard na lata 2024 – 2027.

Zespół Interdyscyplinarny Gminy Nowogard to grupa dwunastu specjalistów z różnych instytucji, łącząca swoją wiedzę, umiejętności oraz możliwości wynikające

z instytucji, którą reprezentują, podejmująca współpracę i skoordynowane działania mające na celu niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej na terenie gminy Nowogard. Zgodnie z art. 9a ust.7 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb jednak nie rzadziej jak raz na dw miesiące.

W roku 2024 odbyło się 6 posiedzeń Zespołu:

- 15.01.2024 roku
- 24.04.2024 roku
- 21.06.2024 roku
- 21.08.2024 roku
- 17.10.2024 roku
- 12.12.2024 roku

Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Nowogard liczy 12 członków z następujących instytucji, placówek i stowarzyszeń

1. pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogardzie
2. przedstawiciel GKRPA
3. pracownicy Komisariatu Policji w Nowogardzie
4. Wicedyrektor II LO w Nowogardzie
5. Kierownik Wydziału Edukacji i Sportu
6. koordynator Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie.
7. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Praxis 2” w Nowogardzie
8. Zawodowy Kurator Sądowy
9. Przedstawiciel Kościoła Ewangelicznych Chrześcijan w RP Zbór w Nowogardzie.

Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” następuje poprzez wypełnienie formularza A przez jeden z upoważnionych podmiotów: jednostkę organizacyjną pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej.

Wówczas Zespół Interdyscyplinarny powołuje uchwałą grupę diagnostyczno-pomocową, która interdyscyplinarnie rozwiązuje problemy związane z podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej i w razie potrzeby rozszerza swój skład tak aby jak najlepiej zbudować plan pomocy w kierunku zaprzestania występowania przemocy. Skład grup dostosowywany był do struktury rodziny oraz specyfiki dominujących w niej problemów. Członkami grupy diagnostyczno pomocowej byli pracownicy socjalni, dzielnicowi, asystenci rodziny, kuratorzy sądowi, pedagodzy i przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Posiedzenia grupy odbywały się w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogardzie. Członkowie grup diagnostyczno pomocowych, w szczególności pracownicy socjalni i dzielnicowi, na bieżąco monitorowali sytuację w rodzinach objętych Procedurą „Niebieska Karta”. Wszystkie ich działania były dokumentowane, a podejmowane zadania realizowano

w ścisłej współpracy. Łącznie w roku 2024 odbyło się 127 spotkań grupy diagnostyczno pomocowej.

Tabela nr 13. Udział członków w grupach diagnostyczno pomocowych

Członek grupy diagnostyczno pomocowej	Udział w spotkaniu
pracownik socjalny	44
Dzielnicowy	44
asystent rodziny	2
kurator sądowy	6
Pedagog	7
GKRPA	6
PCPR	1

Źródło: Opracowanie własne ZI

Do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego w roku 2024 wpłynęło 52 formularze A "Niebieskiej Karty", z tego wszczynających procedurę było 44 i 8 założonych ponownie w toku trwania tej samej procedury.

W 2024 roku, podobnie jak w latach poprzednich, głównym podmiotem wszczynającym procedurę była Policja, która podejmowała działania interwencyjne. W drugiej kolejności procedura była wszczynana przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogardzie. W większości przypadków doświadczające przemocy osoby czując się zagrożone dzwonią na Policję, co najczęściej kończy się przyjazdem patrolu interwencyjnego i wypełnieniem formularza A „Niebieska Karta”. Ponadto Policja jest podmiotem przygotowanym do podejmowania działań całodobowo.

Tabela nr 14. Liczba sporządzonych formularzy „Niebieska Karta – A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę

Nazwa podmiotu sporządzającego formularz NK-A	Liczba formularzy NK-A wszczynających Procedurę	Liczba ponownych formularzy NK-A	liczba formularzy NK-A ogółem dla danej służby
Policja	28	8	36
Jednostka organizacyjna pomocy społecznej	12	0	12
Gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych	0	0	0

Oświata	3	0	3
Ochrona zdrowia	1	0	1
Łącznie:	44	8	52

Źródło: Opracowanie własne ZI

W roku 2022 zostało wszczęte 62 procedury Niebieskiej Karty, odbyło się 178 spotkań grup roboczych.

W roku 2023 zostało wszczęte 52 procedury Niebieskiej Karty, odbyło się 152 spotkań grup roboczych/ grup diagnostyczno pomocowych.

W roku 2024 zostało wszczęte 44 procedury Niebieskiej Karty, odbyło się 127 spotkań grup diagnostyczno pomocowych.

Z analizy wynika, że liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty” w roku 2024 w porównaniu do lat ubiegłych zmalała.

Tabela nr 15. Liczba sporządzonych w 2024 r. formularzy „Niebieskiej Karty” przez grupę diagnostyczno pomocową

Ilość wypełnionych formularzy „Niebieskiej Karty”	
Liczba sporządzonych formularzy C	23
Liczba sporządzonych formularzy D	16

Źródło: Opracowanie własne ZI

Przez przemoc domową należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie działania, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,

Tabela nr 16. Formy przemocy

Rodzaje przemocy					
Przemoc fizyczna	Przemoc psychiczna	Seksualna	ekonomiczna	za pomocą środków komunikacji	inne
35	39	1	13	7	11

Źródło: Opracowanie własne ZI

Tabela nr 17. Liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty”

Osoby Doznające Przemocy			Osoby Stosujące Przemoc	
Kobieta	Mężczyzna	Dziecko	Kobieta	Mężczyzna
33	9	48	7	41
Razem 90 osób			Razem 48 osób	

Źródło: Opracowanie własne ZI

Tabela nr 18. Liczba dzieci w procedurze „Niebieskiej karty” z podziałem na przedziały wiekowe

dzieci od 0-6 lat	dzieci od 7-14	dzieci od 15-18 lat
13	27	8
Ogółem liczba dzieci w procedurze „Niebieskiej Karty” - 48		

Źródło: Opracowanie własne ZI

Tabela nr 19. Środki zapobiegawcze zastosowane przez funkcjonariuszy policji w stosunku do osób stosujących przemoc

Nakaz opuszczenia lokalu	6
Zakaz kontaktowania	10
Zakaz zbliżania	6

Źródło: Opracowanie własne ZI

Jedną z głównych przyczyn wystąpienia zjawiska przemocy domowej jest nadużywanie lub uzależnienie od alkoholu członków rodziny. W związku z tym niezbędne jest podejmowanie działań w zakresie wyeliminowania nadmiernego spożywania alkoholu. Leczenie osób uzależnionych co do zasady jest dobrowolne, a przymus leczenia może być nałożone wyłącznie przez sąd. Przepisy regulujące procedurę leczenia osób uzależnianych od alkoholu reguluje ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W przypadku zdiagnozowania problemu alkoholowego w rodzinie i niechęci do rozpoczęcia leczenia członkowie grupy diagnostyczno pomocowej kierują wnioski do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela nr 20. Działania instytucjonalne w ramach procedury „Niebieskiej Karty”

Działania instytucjonalne	Liczba wniosków
Skierowanie wniosku do GKRPA	22
Skierowanie wniosku do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodzinną	12
Skierowanie do programu korekcyjno edukacyjnego	5

Źródło: Opracowanie własne ZI

Ponadto zostało podjętych szereg działań wobec osób doznających przemocy oraz osób stosujących przemoc i członków ich rodzin. Działania te to m. in. :

- monitorowanie sytuacji rodziny przez rejonowego pracownika socjalnego w OPS w Nowogardzie
- monitorowanie sytuacji rodziny przez dzielnicowego Komisariatu Policji w Nowogardzie,
- udzielenie pomocy finansowej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej
- wsparcie psychologiczne
- wsparcie terapeutyczne
- usługi mediacji
- pomoc prawna

Tabela nr 21. Liczba osób doznających przemoc w procedurze „Niebieskiej Karty” którzy korzystali ze wsparcia finansowego w Ośrodku Pomocy Społecznej.

Ilość osób korzystających ze wsparcia finansowego	
Osoby doznające przemocy	8

Źródło: Opracowanie własne ZI

Tabela nr 22. Liczba osób doznających przemocy objętych procedurą „Niebieskiej Karty” z podziałem ze względu na płeć, stopień niepełnosprawności oraz pozycję na rynku pracy

OSOBY DOZNAJĄCE PRZEMOCY												
WIEK	PŁEĆ		STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI						POZYCJA NA RYNKU PRACY			
	K	M	LEKKI		UMIARKOWANY		ZNACZNY		BEZROBOTNY/A		BIERNY/A ZAWODOWO	
			K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
18-25	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
26-35	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2	0
36-45	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1
46-55	2	0	0	0	2	0	0	0	0	0	2	0
56-65	3	0	0	0	3	0	0	0	0	0	3	0
66 i powyżej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SUMA	7	2	0	0	7	1	0	1	0	0	7	2

Źródło: Opracowanie własne ZI

Tabela nr 23. Liczba osób stosujących przemoc objętych procedurą „Niebieskiej Karty”

OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC												
WIEK	PŁEĆ		STOPIEŃ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI						POZYCJA NA RYNKU PRACY			
	K	M	LEKKI		UMIARKOWANY		ZNACZNY		BEZROBOTNY/A		BIERNY/A ZAWODOWO	
			K	M	K	M	K	M	K	M	K	M
18-25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26-35	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36-45	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0
46-55	0	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1
56-65	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
66 i powyżej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SUMA	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1

Źródło: Opracowanie własne ZI

Tabela 24. Liczba osób objętych procedurą „Niebieskiej Karty” ze względu na miejsce zamieszkania.

OSOBY DOZNAJĄCE PRZEMOCY		OSOBY STOSUJĄCE PRZEMOC	
miasto	wioska	miasto	wioska
26	18	25	19

Źródło: Opracowanie własne ZI

W 2024 r. zakończono 46 procedur „Niebieska Karta” z powodu ustania przemocy w rodzinie i zrealizowania planu pomocy rodzinie. 1 procedura została zamknięta z powodu niepotwierdzenia informacji o stosowaniu przemocy domowej - grupa diagnostyczno pomocowa odstępuje od dalszych działań (karty z 2024r. - 33, karty z 2023r. - 13)

W ramach realizacji „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Nowogard na lata 2024 – 2027” przyjętego uchwałą Nr IV/34/24 Rady Miejskiej w Nowogardzie z dnia 25 lipca 2024 roku prowadzone były następujące działania:

Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

W dniach od 9 lutego 2024 r. do 23 lutego 2024 roku, na terenie naszej gminy odbyły się badania ankietowe związane z opracowywaniem Diagnozy potrzeb oraz oceny problemu przemocy domowej na terenie gminy Nowogard. Pozyskane w badaniach dane zostały wykorzystane do analiz i opracowania gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2024-2026.

- W dniu 6 czerwca 2024 r. odbyły się dyżury dla mieszkańców Gminy Nowogard, szczególnie dla osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc w celu przedstawienia oferty pomocowej. Celami dyżuru były przede wszystkim działania profilaktyczne oraz zwrócenie uwagi społeczeństwa na zjawisko „przemocy”. W spotkaniu wzięli udział specjaliści z Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogardzie, specjaliści z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, przedstawiciel Caritas Diecezja Szczecińsko-Kamieńskiej, przedstawiciel Kościoła Ewangelicznego Chrześcijan Zbór w Nowogardzie oraz funkcjonariusze policji.
- W dniu 12 czerwca odbyło się spotkanie pt. "Przemoc - bądź świadomy!" , czyli spotkanie profilaktyczne wśród małych dzieci. Celem spotkania było:
 - 1) Zapoznanie dzieci ze zjawiskiem agresji i przemocy fizycznej, psychicznej i słownej. Uświadomienie występowania agresji w życiu codziennym.

- 2) Zwrócenie uwagi na różne przejawy przemocy, złości i agresji oraz na możliwości i sposoby radzenia sobie z nimi.
 - 3) Zdobycie umiejętności wyrażania złości w sposób akceptowany społecznie.
 - 4) Zapoznanie dzieci z nieagresywnymi sposobami rozwiązywania problemów emocjonalnych.
 - 5) Zapoznanie się z konsekwencjami prawnymi stosowania przemocy.
 - 6) Jak zachować się w sytuacji kiedy padniemy ofiarą przemocy lub będziemy świadkami stosowania przemocy.
 - 7) Zapoznanie się ze zjawiskiem cyberprzemocy.
 - 8) Przedstawienie czym zajmuje się pomoc społeczna.
 - 9) Omówienie praw i obowiązków dziecka .
- W dniu 24 września 2024 r. odbyły się Indywidualne dyżury dla mieszkańców Gminy Nowogard szczególnie osób doznających przemocy i osób przemoc stosujących. Celem spotkania było między innymi przedstawienie oferty pomocowej, dostępnych form wsparcia oraz działań profilaktycznych. W spotkaniu wzięli udział specjaliści z Ośrodka Pomocy społecznej w Nowogardzie, specjaliści z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, przedstawiciel Kościoła Ewangelicznego Chrześcijan Zbór w Nowogardzie oraz funkcjonariusze policji. Mieszkańcy Gminy Nowogard, którzy wzięli udział w dyżurze otrzymali niezbędne informacje o możliwościach rozwiązania i przewyciężenia kryzysowej sytuacji, w której się znaleźli. Każdy z zaproszonych gości udzielił specjalistycznych porad w swojej dziedzinie.
 - W dniu 13 listopada 2024 r. odbyła się konferencja przeciwko przemocy w Szkole Podstawowej w Żabowie w ramach kampanii "Dzieciństwo bez Przemocy". Podczas konferencji przedstawiono uczestnikom zagadnienia dotyczące szeroko rozumianej przemocy oraz szczegółowo przedstawiono procedurę Niebieskiej Karty. Celem spotkania w Szkole Podstawowej w Żabowie było poszerzenie wiedzy oraz zwiększenie świadomości społecznej na temat przemocy wobec dzieci oraz promowanie działań mających na celu jak najlepszą ochronę najmłodszych członków naszego społeczeństwa.

Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej w Gminie

W dniu 15.10.2024 została podpisana umowa dot. świadczenia usług mediacyjnych na „Program psychologiczno – terapeutyczny dla osób doznających przemocy w Gminie Nowogard”. Zrealizowane zostało 8 godzin, które odbyły się w Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowogardzie. Skorzystały 4 osoby.

W 14.11.2024 podpisana została umowa na świadczenie usług psychologicznych na „Program psychologiczno – terapeutyczny dla osób doznających przemocy w Gminie Nowogard”. Zrealizowane zostało 10 godzin, które odbyły się w Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowogardzie. Skorzystały 3 osoby.

Na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny opracował i upowszechnił materiały informacyjne dotyczące przeciwdziałania przemocy a także rozpowszechnienie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania pomocy, m. in. pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej.

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową.

W 15.10.2024 została podpisana umowa na świadczenie usług terapeutycznych na „Program psychologiczno – terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w Gminie Nowogard”. Zostało zrealizowane 16 godzin, które odbyły się w Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowogardzie. Skorzystało 5 osób.

5 osób stosujących przemoc zostały zgłoszone do programu korekcyjno edukacyjnego dla osób stosujących przemoc.

Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy.

- w dniu 17.09.2024 r. odbyło się szkolenie on-line dla członków zespołu interdyscyplinarnych pn. „Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy domowej”.
- w dniu 28.10.2024 r. do 30.10.2024 r. członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego wzięli udział w szkoleniu wyjazdowym w Sopocie pt. „Ustawa z dnia 09 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw. Polityka alkoholowa – regulacje prawne. Uzależnienie behawioralne. Fonoholizm”.
- w dniu 31.10.2024 Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego wraz z członkami Grupy diagnostyczno pomocowej wzięli udział w warsztatach dotyczących przeciwdziałania przemocy domowej organizowanych przy współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie.
- w dniu 02.12.2024 r. do 04.12.2024 r. członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego wzięli udział w szkoleniu wyjazdowym w Toruniu pt. „Zintegrowane podejście do przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy: wyzwania i możliwości współpracy służb.”
- w dniu 14 listopada 2024 r. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego wziął udział w konferencji w Szczecinie pn. ”NIE PRZEMOCY! TAK POMOCY!” organizowanej w ramach ogólnopolskiej kampanii społecznej pn. ”Dzieciństwo bez Przemocy”.
- w dniu 20.11.2024 r. odbyło się szkolenie on-line dla członków zespołu interdyscyplinarnych i grup diagnostyczno pomocowych pn. „Praca z dzieckiem i młodzieżą w żałobie, w tym w żałobie suicydalnej”.
- od 20.11.2024 r. do 09.12.2024 r. członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno pomocowych wzięli udział w szkoleniu dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w tym obowiązkowych szkoleń dla członków zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych zgodnie

z art. 9a ust. 5a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 424, 834).

- w dniu 6.12.2024 r. odbyło się szkolenie on-line dla członków zespołu interdyscyplinarnych pn. „Prawne aspekty przeciwdziałania przemocy domowej”.
- w dniu 13.12.2024 r. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego wraz członkami grupy diagnostyczno pomocowej wzięli udział w spotkaniu którego celem było omówienie realizacji Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030 oraz zadań wynikających ze znowelizowanej ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w tym wymiana doświadczeń przedstawicieli i ekspertów służb pracujących w interdyscyplinarnym systemie przeciwdziałania przemocy domowej, na rzecz podniesienia jakości realizacji, tych zadań.

4.3. Karta Dużej Rodziny

Karta Dużej Rodziny przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Wydawana jest bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Karta przysługuje samotnemu rodzicowi, rodzicom (także zastępczym, opiekunom w pieczy zastępczej), małżonkowi rodzica. Kartę otrzymują nie tylko obywatele polscy, ale też cudzoziemcy mający pozwolenie na pobyt stały w Polsce. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci natomiast-do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat.

Osoby niepełnosprawne otrzymają kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. Co ważne, rodzice nie muszą być małżeństwem – o kartę mogą się starać także osoby rozwiedzione.

Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Zniżki mogą oferować nie tylko instytucje publiczne, ale również przedsiębiorcy prywatni.

W Ośrodku Pomocy Społecznej jest realizowana: Zachodniopomorska Karta Rodziny i Zachodniopomorska Karta Seniora. Program skierowany jest do rodzin wielodzietnych i do seniorów. Celem programu jest promowanie modelu rodziny wielodzietnej, wspieranie rodzin wielodzietnych, zwiększanie rozwojowych i życiowych szans dzieci wychowujących się w rodzinach korzystających z Karty, zachęcanie rodziców do wspólnego spędzania czasu z dziećmi, promowanie wartości wieku dojrzałego, poprzez włączenie osób 60+ w aktywność społeczną, wspieranie seniorów w regionie, zachęcanie osób 60+ do korzystania z dóbr kultury.

4.4. Zachodniopomorska Karta Rodziny

Wsparciem Zachodniopomorskiej Karty Rodziny objęte są rodziny z **minimum dwójkiem dzieci**, z terenu województwa zachodniopomorskiego. Program Zachodniopomorskich Kart Rodziny ma na celu poprawę sytuacji rodzin, promowanie modelu rodziny wielodzietnej, zwiększenie rozwojowych i życiowych szans dzieci wychowujących się w rodzinach korzystających z Karty, zachęcanie rodziców do wspólnego spędzania czasu z dziećmi. Karta

umożliwia korzystanie, na preferencyjnych warunkach, z katalogu ofert: kultury, edukacji, rekreacji, transportu i innych usług oferowanych przez partnerów Programu. Rodzaj ulg i uprawnień wynikających z posiadania Karty jest opublikowany na stronie internetowej Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie. Przyznanie Karty następuje na podstawie złożenia wniosku

O wydanie Zachodniopomorskiej Karty Rodziny mogą ubiegać się:

- rodzice prowadzący wspólne gospodarstwo domowe z minimum dwojgiem dzieci oraz dzieci (do 18 roku życia lub 26 roku życia w przypadku kontynuowania nauki, dożywotnio w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności);
- rodziny zastępcze zamieszkałe pod wspólnym adresem oraz rodzinne domy dziecka.

4.5. Zachodniopomorska Karta Seniora:

Wsparciem Zachodniopomorskiej Karty Seniora zgodnie z porozumieniem partnerskim ROPS/III/9/15 z dnia 21.08.2015 r. pomiędzy Wojewoda Zachodniopomorskim, a Gminą Nowogard objęte są osoby starsze zamieszkałe na terenie województwa zachodniopomorskiego. Celem programu jest promowanie wartości wieku dojrzałego, poprzez włączenie osób 60+ w aktywność społeczną, wspieranie seniorów w regionie, zachęcanie osób 60+ do korzystania z dóbr kultury. Karta umożliwia korzystanie na preferencyjnych warunkach, z katalogu ofert: kultury, edukacji, rekreacji, transportu i innych usług oferowanych przez partnerów Programu. Rodzaj ulg i uprawnień wynikających z posiadania Karty jest opublikowany na stronie internetowej Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego w Szczecinie.

Podsumowanie

Tabela 25. Zestawienie przyznanych kart za lata 2022– 2024.

Wyszczególnienie	Rok 2022			Rok 2023			Rok 2024		
	Ilość kart		Liczba wniosków	Ilość kart		Liczba wniosków	Ilość kart		Liczba wniosków
	e	t		e	t		e	t	
Karta Dużej Rodziny	493	488	231	402	402	213	219	225	107
Zachodniopom. Karta Rodziny	0		0	4		1	6		2
Karta Seniora	122		122	131		131	65		65

Źródło: Opracowanie własne OPS w Nowogardzie.

e – elektroniczne, t - tradycyjne

V. SYSTEM WSPARCIA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Do najważniejszych problemów ludzi starszych i niepełnosprawnych należy samotność i poczucie nieprzydatności. Prowadzą one do stopniowej marginalizacji i wykluczenia ze społeczności lokalnej. Przesłaniem niesionej przez Ośrodek Pomocy Społecznej było zapobieganie temu zjawisku, zwłaszcza wśród osób samotnych. Umożliwienie prawidłowego funkcjonowania podopiecznych ośrodka w środowisku i klimacie domowym to istota usług opiekuńczych. Większość beneficjentów nie dopuszcza możliwości spędzenia schyłku swojego życia w obcym miejscu. Opiekunki w większości są osobami z wieloletnim doświadczeniem w pracy z osobami niepełnosprawnymi i starszymi. Niejednokrotnie akceptacja ze strony podopiecznych jest tak duża, że traktowane są jak najbliżsi członkowie rodziny, a w przypadku osób samotnych często stają się nieformalnymi członkami rodziny. Istotną sprawą przy realizacji pomocy i opieki na rzecz potrzebującego jest poszanowanie godności osobistej, traktowanie z szacunkiem i poszanowaniem każdego człowieka. W 2024 roku tutejszy Ośrodek ściśle współpracował z rodzinami, dążąc do maksymalnego ich zaangażowania w organizację opieki dla niepełnosprawnych beneficjentów. Współpraca miała zapewnić maksymalną kompensację malejącej wraz z wiekiem samodzielności zaspokajania potrzeb oraz ograniczanie barier społecznych. Katalog wykonywanych usług dostosowany był do indywidualnych potrzeb każdego podopiecznego, by realizacja usług była zgodna z faktycznymi potrzebami w środowisku chorego oraz z możliwościami Ośrodka.

5.1. Usługi opiekuńcze

Pomoc w formie usług opiekuńczych przysługuje osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona. Usługi mogą być przyznane również osobie, która ma rodzinę, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni i zstępni nie mogą takiej opieki zapewnić.

Podstawą świadczenia wszystkich rodzajów usług jest decyzja administracyjna określająca: miejsce i okres świadczenia usług, rodzaje czynności wykonywanych w ramach usług, łączny czas wykonywania usług oraz wysokość i termin wnoszenia odpłatności. Liczba godzin dziennie oraz liczba dni w tygodniu w dni robocze, w których świadczone są usługi jest określona indywidualnie, w zależności od sytuacji i potrzeb danej osoby/rodziny.

Koszt realizacji usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, o których mowa w kolejnym punkcie jest zadaniem obowiązkowym gminy.

W 2024 r. **wydatki związane ze świadczeniem** usług opiekuńczych przez Dział Usług Ośrodka Pomocy Społecznej wyniosły **1 037 664,81 zł**

Usługi opiekuńcze w 2024 r. **świadczone były przez 8 opiekunek domowych zatrudnionych na czas nieokreślony oraz określony**

Z usług opiekuńczych w 2024 r **skorzystało ogółem 60 osób**, na rzecz których świadczone były usługi w ilości **9043 godzin**. Rzeczywisty koszt jednej godziny usług opiekuńczych w 2024 r. wynosił **49,75 zł**.

Spośród osób korzystających z usług opiekuńczych w 2024 r. zmarło 8 osób, natomiast 5 osób zostało umieszczonych w zakładzie opiekuńczo – leczniczym lub w DPS. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W ogólnej liczbie 60 osób korzystających z usług opiekuńczych, 1 osoba miała świadczone usługi nieodpłatnie z uwagi na niski dochód. Koszt jednej godziny usług opiekuńczych wynosił 24,00zł co określa uchwała NR LXXXIX/513/23 z dnia 21 czerwca 2023 r. zmieniając uchwałę nr LVI/382/2018 z dnia 28 marca 2018 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.

Tabela 26. Realizacja zadań w formie usług opiekuńczych w 2022 roku - 2024 roku.

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Koszt ogółem	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rok 2022	43	8468	375 810	43	49
Rok 2023	50	8509	386 309	50	56
Rok 2024	60	9043	449 889	60	65

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Zabezpieczając pomoc w formie usług opiekuńczych zauważamy, że wzrasta liczba podopiecznych z ciężkimi stanami chorobowymi, wymagających opieki w formie pielęgnacji chorego w łóżku wraz z toaletą przeciwoleżynową, karmieniem, bądź asystowaniem przy spożywaniu posiłków, rehabilitacją i usprawnieniem zaburzonych funkcji organizmu.

5.2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi opiekuńcze (zwane dalej SUO) dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone w miejscu zamieszkania należą do zadań zleconych z zakresu

administracji rządowej, realizowanych przez Gminę. Bezpośrednim realizatorem zadania w Gminie jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Aktem regulującym SUO jest ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r., rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych z dnia 22 września 2005r. oraz ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994r. SUO dla osób z zaburzeniami psychicznymi to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności osób, u których zdiagnozowano zaburzenia psychiczne, świadczone przez osoby ze specjalistycznym wykształceniem.

SUO dla osób z zaburzeniami psychicznymi przeznaczone są dla:

- osób dorosłych: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychotyczne); upośledzonych umysłowo; osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym
- w wyjątkowych przypadkach dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi, pozbawionych dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych, jeśli nie mają możliwości uzyskania dostępu do zajęć świadczonych przez inne zobowiązane podmioty.

Przyznając specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi ośrodek pomocy społecznej kieruje się zasadą pomocniczości. Ustawa o pomocy społecznej definiuje pomoc społeczną jako instytucję polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej). W myśl art 50 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej – osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Zgodnie z ust. 4 cytowanego przepisu – specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

SUO dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowane są w oparciu o zaświadczenie od lekarza specjalisty z zakresu psychiatrii. Liczba godzin SUO dla osób z zaburzeniami psychicznymi jest pomniejszana o godziny terapii/zajęć realizowane z innych systemów, tj. oświaty, zdrowia, prywatnie, fundacje, stowarzyszenia. Świadczenia, które ustawowo zapewniane są w ramach innych systemów nie mogą być zastępowane świadczeniami z pomocy społecznej. Odpłatność za usługę ustala Ośrodek w zależności od posiadanego dochodu na osobę w rodzinie. O przyznaniu usługi wnioskodawca jest poinformowany w drodze decyzji administracyjnej.

W 2024 r. specjalistycznymi usługami opiekuńczymi objęte było 5 osób małoletnich w imieniu których działali opiekunowie prawni. Dzieci objęte usługami chorowały na autyzm dziecięcy. Przyznano pomoc w okresie od 05.03.2024 r. do 31.12.2024 r. w zakresie: **terapii mowy** – łącznie 16 godzin w miesiącu, **TUS** – 12 godziny w miesiącu, w zakresie - **Terapii metodą Tomatisa** – 12 godzin w miesiącu, w zakresie: **terapii karmienia** – 16 godzin w miesiącu. W okresie od 03.09.2024 r. do 31.12.2024 r. w zakresie: **terapii mowy** – 5 godziny w miesiącu, **TUS** – 19 godziny w miesiącu, w zakresie: **terapii ręki** – 7 godzin w miesiącu, w zakresie: **terapii SI** – 10 gpdzin w miesiącu, w zakresie: **terapii psychologicznej** – 2 godziny w miesiącu.

Gmina Nowogard podpisała z wykonawcą umowę na świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych, koszt jednej godziny świadczenia usług przedstawiał się następująco: terapia mowy- 80,00 zł za jedną godzinę usługi, trening umiejętności społecznych – 65,00 zł za jedną godzinę usługi, terapia psychologiczna – 130,00 zł za jedną godzinę usługi, terapia metodą Tomatisa – 110,00 zł za jedną godzinę usługi, terapia karmienia – 100,00 zł za jedną godzinę usługi, terapia SI – 100,00 zł za jedną godzinę usługi oraz terapia ręki – 90,00 zł za jedn godzinę usługi. W 2024 r. zrealizowano 724 godzin usług, ogółem koszt świadczenia usług wyniósł 37.785,00 zł, świadczeniobiorcy z tytułu korzystania ze specjalistycznych usług opiekuńczych ponieśli koszt 31.558,50 zł.

Tabela 27. Realizacja zadań w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2022 - 2024

SUO dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Koszt ogółem	Koszt poniesiony przez świadczenioborców	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rok 2022	2	340	33.180,00 zł	3.897,20 zł	2	7
Rok 2023	3	187	16.320,00 zł	4.617,47 zł	3	10
Rok 2024	5	724	37.785,00	20 160,43 zł	5	21

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

Ośrodek Pomocy Społecznej realizując specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi zauważa, że wzrasta liczba osób zainteresowanych tą formą pomocy. Działania terapeutyczne prowadzone w ramach w/w usług mają za zadanie

zminimalizować skutki niepełnosprawności w sferze zdrowia psychicznego oraz poprawę jakości życia.

5.3. Pobyt w Domach Pomocy Społecznej

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Osobę kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego albo zgody sądu na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

W 2024 r. do tutejszego Ośrodka wpłynęło 9 postanowień sądu o umieszczeniu osoby w DPS bez jej zgody oraz 5 podań o umieszczenie osoby w DPS. W wyniku przeprowadzonych postępowań 14 **osób** zostało umieszczonych w domu pomocy społecznej.

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca, ustala w zależności od jego zasięgu, wójt / burmistrz / prezydent, starosta lub marszałek województwa i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym nie później niż do dnia 31 marca każdego roku.

Obowiązani do wnoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

1. mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
2. małżonek, zstępni przed wstępnymi,
3. gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – przy czym ww. osoby i gmina nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.

W oparciu o obowiązujące przepisy opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70% swojego dochodu. Jeżeli więc nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą członkowie rodziny zobowiązani do alimentacji (małżonek, zstępni i wstępni). W przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina.

W 2024 r. w domach pomocy społecznej przebywały 43 osoby. Koszt na rzecz osób umieszczonych w domach pomocy społecznej wyniósł 1.880.553,48 zł.

Tabela 28. Zestawienie wydatków poniesionych za pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2018 - 2024.

Rok	Osoby przebywające w DPS	Koszt ogółem	Koszt gminy	Koszt osób zobowiązanych (rodzina)
2022	29	1 032 447,23	977 901,14	54.546,09
2023	34	1 288 615,42	1 209 498,99	79.116,43 zł
2024	43	1 970 973,18	1 880 553,48	90.419,70 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Z roku na rok budżet środków finansowych Ośrodka na ten cel wzrasta. Wzrost wydatków w tym rozdziale wynika głównie ze wzrostu kosztów utrzymania w placówkach za osoby nieposiadające dostatecznych dochodów, z których ponosiłyby pełną odpłatność. Jako gmina nie mamy wpływu na koszt utrzymania w DPS, ponieważ to starostowie danego powiatu, co roku ustalają miesięczny koszt utrzymania w DPS, a gmina zobowiązana jest do ponoszenia odpłatności zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

W gminie Nowogard obserwuje się wzrost liczby osób starszych, samotnych, o niskich dochodach, które nie mogą liczyć na pomoc najbliższej rodziny lub w ogóle jej nie mają. W związku z tym zapotrzebowanie na tego typu świadczenia z roku na rok wzrasta z uwagi na starzenie się społeczeństwa i migrację ludzi młodych.

Tabela 29. Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej w 2024 roku (wg typów).

Typ Placówki	Liczba osób przebywających (stan na dzień 31.12.2024 r.)
dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorych	9
dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	1
dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz przewlekle psychicznie cho-	33

rych	
dla dorosłych niepełnosprawnych fizycznie	0
dla osób uzależnionych od alkoholu	0
Ogółem:	43

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

5.4. Realizacja Rządowego program „Opieka 75+”

Gmina Nowogard realizowała w 2024 roku program „Opieka 75+” edycja 2024. Dnia 17 czerwca 2024 r. została podpisana umowa na realizację powyższego programu pomiędzy Wojewodą Zachodniopomorskim, a Gminą Nowogard, zgodnie z którą Gmina otrzymała dotację w wysokości 71305,00 zł.

Głównym celem przystąpienia do programu była poprawa dostępności do usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi, a także tych, które pozostają w rodzinie. Cel programu został osiągnięty, ponieważ wszystkie osoby w wieku 75 lat i więcej które zgłosiły się z potrzebą wsparcia usług opiekuńczych zostały tą pomocą objęte.

Z programu łącznie skorzystały 28 osoby, którym przyznano decyzją usługi opiekuńcze w 2024 r. w ramach programu „Opieka 75+” edycja 2024. W tym było 17 osób które miały świadczone usługi w ramach programu w latach poprzednich i były one kontynuowane w 2024 r. oraz były 11 nowe osoby którym w poprzednich latach usługi te nie były świadczone. Gmina Nowogard ma podpisaną umowę o pracę z siedmioma opiekunkami świadczącymi usługi opiekuńcze, które również realizowały usługi w ramach programu „Opieka 75+”.

Całkowity koszt realizacji usług opiekuńczych w ramach powyższego programu wyniósł 118.842,00 zł. Wysokość kwoty przyznanej z budżetu państwa i faktycznie wydatkowanej na realizację usług opiekuńczych w ramach programu wynosi 71.305,00 zł. W ramach programu zrealizowano 4951,75 godzin usług opiekuńczych przyznanych decyzją osobom w wieku 75 lat i więcej.

Realizacja programu „Opieka 75+” w 2024 r. była wzmocnieniem dla Gminy Nowogard, ponieważ pozwoliła udzielić seniorom pomocy adekwatnej do potrzeb i możliwości wynikających z ich wieku oraz stanu zdrowia.

5.5. Przystąpienie do realizacji resortowego Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2024 r.

Gmina Nowogard w 2024 roku przystąpiła do realizacji resortowego Programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej finansowanego ze środków z Funduszu Solidarnościowego pod nazwą „Opieka wytchnieniowa” - pobyt dzienny – edycja 2024.

Opieka wytchnieniowa ma za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnieniu czasowego zastępstwa. Adresaci Programu to: dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz osoby dorosłe ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

Program „Opieka wytchnieniowa” był realizowany w formie pobytu dziennego w okresie od miesiąca marca 2024 r. do miesiąca grudnia 2024 r. Ośrodek Pomocy Społecznej pozyskał na realizację Programu 103 779,90 zł (w tym 101 745,00 zł na realizację Programu oraz 2 034,90 zł na koszty związane z obsługą). Programem objęto 17 osób: 5 dzieci oraz 12 osób dorosłych. Na jednego uczestnika Programu przyznano po 133 godziny opieki wytchnieniowej na czas trwania programu. Jedenaście osób (dwoje dzieci, dziewięć osób dorosłych) wykorzystały po 133 godziny. Sześć osób nie wykorzystało pełnego limitu przyznaczonych godzin z uwagi na stan zdrowia uczestnika programu czy opiekuna wytchnieniowego, pobyty w szpitalach czy ośrodkach rehabilitacyjnych, wyjazdy rekreacyjne. W okresie od miesiąca marca 2024 r. do miesiąca grudnia 2024 r. wykorzystano kwotę 98 244,90 zł, natomiast kwota zwrotu wyniosła 5 535,00 zł. Usługę opieki wytchnieniowej świadczyły osoby wskazane przez uczestnika Programu. Koszt jednej godziny usługi to 45,00 zł brutto brutto. Program całkowicie finansowany ze środków z Funduszu Solidarnościowego bez wkładu własnego Gminy.

Tabela Nr 30. Wykonanie programu „Opieka wytchnieniowa” - 2024

Ogółem liczba osób którym przyznano opiekę wytchnieniową	W tym		Ilość godzin przypadająca na 1 uczestnika Programu		Ogółem ilość godzin na realizację opieki wytchnieniowej	Koszt jednej godziny usługi opieki wytchnieniowej
	Dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności	Osoby dorosłe ze znacznym stopniem niepełnosprawności	Dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności	Osoby dorosłe ze znacznym stopniem niepełnosprawności		
17	5	12	133	133	2138	45,00 zł

Całkowity koszt świadczenia opieki wytchnieniowej	Koszt obsługi programu nie większy niż 2% całkowitego kosztu	Ogółem całkowita kwota środków z Funduszu Solidarnościowego na realizację zadania opieki wytchnieniowej
---	--	---

96 210,00 zł	2 034,90 zł	98 244,90 zł
--------------	-------------	--------------

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

5.6. Przystąpienie do realizacji resortowego programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2024 r.

Gmina Nowogard w 2024 roku przystąpiła do realizacji resortowego Programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej finansowanego ze środków z Funduszu Solidarnościowego pod nazwą „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2024.

Celem programu było wprowadzenie usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla uczestników Programu: 1) dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz 2) osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym albo o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Celem rozpowszechnienia usług asystencji osobistej jest zwiększenie szans osób niepełnosprawnych na prowadzenie bardziej samodzielnego, niezależnego i aktywnego życia. Głównym celem w/w usług jest dążenie do poprawy funkcjonowania osoby niepełnosprawnej w jej środowisku, zwiększenia możliwości zaspokajania jej potrzeb oraz włączenia jej w życie społeczne.

Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” - edycja 2024 był realizowany w okresie od miesiąca kwietnia 2024 r. do miesiąca grudnia 2024 r. Ośrodek Pomocy Społecznej pozyskał na realizację Programu 661 251,72 zł (w tym 648 286,00 zł na realizację Programu oraz 12 965,72 zł na koszty związane z obsługą). Programem objęto 43 osoby: 11 osób z niepełnosprawnością sprzężoną w stopniu znacznym, 11 osób z niepełnosprawnością w stopniu znacznym, 8 osób z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym, 13 dzieci do ukończenia 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności.

Ilość godzin przyznanych uczestnikom Programu ze względu na stopień niepełnosprawności:

1. Osoby z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną-5575 godzin.
2. Osoby z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności - 3538 godzin.
3. Osoby z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności – 1496 godzin
4. Liczba dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności do ukończenia 16 roku życia – 3484 godzin

Asystenci na czas trwania Programu objęci byli dodatkowym ubezpieczeniem OC oraz NNW, dodatkowo mieli możliwość zakupu biletów komunikacji publicznej/prywatnej, jednorazowych lub miesięcznych oraz zwrot kosztu dojazdu własnym/innym środkiem transportu

asystentów w związku z wyjazdami, które dotyczą realizacji usług wymienionych w treści Programu, zakupu biletów wstępu na wydarzenia kulturalne, rozrywkowe, sportowe lub społeczne dla Asystenta towarzyszącego uczestnikowi Programu w wysokości 200,00 zł na czas trwania Programu w przypadku Asystenta, który pełnił usługę asystencji nad jednym uczestnikiem Programu oraz 443 zł na czas trwania Programu w przypadku Asystenta, który pełnił usługę asystencji nad więcej niż jednym uczestnikiem Programu. Koszt jednej godziny usługi to 45,00zł brutto brutto. Program całkowicie finansowany ze środków z Funduszu Solidarnościowego bez wkładu własnego Gminy. W Gminie Nowogard na realizację Programu w roku 2024 wykorzystano kwotę 627 196,40 zł, środki nie wykorzystane i zwrócone do Wojewody Zachodniopomorskiego to 34 055,32 zł.

5.7 Korpus wsparcia seniora

Gmina Nowogard w 2024 roku przystąpiła do realizacji Programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Korpus wsparcia seniora”.

Celem programu jest poprawa bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania dla osób starszych przez zwiększanie dostępu do tzw. opieki na odległość. Opieka na odległość stanowi formę sprawowania opieki nad osobami starszymi, chorymi, po przebytych zabiegach medycznych, z niepełnosprawnościami, którzy czasowo lub na stałe wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Taki rodzaj wsparcia stanowi idealne rozwiązanie, w szczególności dla osób samotnych, zarówno tych, które nie potrzebują usług całodobowych i nie korzystają na co dzień z usług opiekuńczych czy specjalistycznych usług opiekuńczych, jak i tych objętych wsparciem w postaci usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych, u których nieprzewidywalność zmiany stanu zdrowia uzasadnia stałe monitorowanie w celu jak najszybszej reakcji, powiadomienia właściwych służb i udzielenia możliwie najszybciej pomocy, w tym pomocy medycznej, w ramach świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Usługa „opieka na odległość” zapewnia system bieżącego monitorowania stanu seniora w miejscu jego zamieszkania oraz pozwala na natychmiastową reakcję w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia – zarówno spowodowanego problemami w zachowaniu funkcji życiowych, jak również w przypadku wystąpienia incydentów w miejscu zamieszkania.

Opis usługi

W ramach programu seniorom w wieku 60 lat i więcej zostanie zapewniony dostęp do tzw. opasek bezpieczeństwa wyposażonych w następujące funkcje:

- przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS,
- detektor upadku,
- czujnik zdjęcia opaski/urządzenia,
- lokalizator GPS,
- funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi i opiekunami,
- funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe (puls i saturacja),

- funkcje umożliwiające monitorowanie czasu realizowanej opieki przez osoby świadczące usługi
- opiekuńcze lub pomoc sąsiedzka.

Opaska bezpieczeństwa jest połączona z usługą operatora pomocy – w przypadku trudnej sytuacji lub nagłego zagrożenia wciśnięcie guzika alarmowego, znajdującego się na opasce, umożliwia połączenie się z centralą. Po odebraniu zgłoszenia dyspozytor podejmuje decyzję o sposobie udzielenia pomocy seniorowi.

Adresatami programu byli seniorzy w wieku 60 lat i więcej z terenu Gminy Nowogard.

W 2024 roku rozdysponowano 30 opasek. Łączny koszt Programu to 12 824,80 zł.

VI. ŚWIADCZENIA RODZINNE, ŚWIADCZENIA WYCHOWAWCZE, FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

6.1. ŚWIADCZENIA RODZINNE

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie – Dział Świadczeń Rodzinnych, realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej dotyczące:

- świadczeń rodzinnych
- świadczeń z funduszu alimentacyjnego
- jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu
- dodatek osłonowy
- zasiłek dla opiekuna
- świadczenia rodzinne dla ob. Ukrainy
- „Jednorazowe świadczenie pieniężne 300 zł”, dla ob. Ukrainy do 30.06.2024 r.
- jednorazowe świadczenie za zakwaterowanie i wyżywienie ob. Ukrainy do 31.07.2024 r. - za okres do 30.06.2024 r.
- świadczenie wychowawcze z zakresu koordynacji świadczeń

Zadania własne realizowane w Dziale Świadczeń Rodzinnych:

- stypendia i zasiłki szkolne
- dodatek osłonowy od 1.01.2025 r.

Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 323 ze zm.), określa warunki nabywania prawa do świadczeń rodzinnych oraz zasady ustalania, przyznawania i wypłacania tych świadczeń. Wymienione w ustawie świadczenia pieniężne mają charakter obligatoryjny i są w całości finansowane z budżetu państwa. Zasiłki przyznawane są wyłącznie na wniosek strony w oparciu o przedstawioną dokumentację. System świadczeń rodzinnych został skierowany do rodzin, w których dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie

od 1 listopada 2021r. nie przekracza kwoty 674,00 zł., a w przypadku rodzin, której członkiem jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności kryterium dochodowe wynosi 764,00 zł. Świadczenia rodzinne są świadczeniami udzielanymi na roczne okresy zasiłkowe trwające od 1 listopada do 31 października następnego roku.

Na świadczenia te składają się:

- zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, które skierowane są do osób wychowujących dzieci
- świadczenia opiekuńcze: zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, które przysługują osobom niepełnosprawnym oraz osobom opiekującym się osobami niepełnosprawnymi
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się żywego dziecka
- świadczenie rodzicielskie

Wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie:

- 95 zł. na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia;
- 124 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia;
- 135 zł. na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

Tabela 31. Rodzaje i kwoty dodatków do zasiłku rodzinnego

Z tytułu	Okres pobierania	Kwota
Urodzenia dziecka	jednorazowo	1 000 zł
Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	miesięcznie	400 zł
Samotnego wychowywania dziecka	na dziecko, nie więcej jednak niż 386 zł na wszystkie dzieci	193 zł
	na dziecko niepełnosprawne, nie więcej niż 546 zł na wszystkie dzieci	273 zł
Wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	na trzecie i następne dziecko	95 zł
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	miesięcznie na dziecko do 5 lat	90 zł
	miesięcznie na dziecko od 5 do 24 lat	110 zł
Rozpoczęcie roku szkolnego	jednorazowo	100 zł
Podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	miesięcznie pobierany przez 10 miesięcy (wrzesień – czerwiec) dojazdu do miejscowości, w której znajduje się szkoła	69 zł
	miesięcznie pobierany przez 10 miesięcy (wrzesień	113 zł.

	– czerwiec) zamieszkiwanie w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły (internat, bursa)	
--	--	--

Źródło: opracowanie własne: Dział Świadczeń Rodzinnych

ŚWIADCZENIA OPIEKUŃCZE

Zasilek pielęgnacyjny:

przysługuje: niepełnosprawnemu dziecku; osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności; osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia; osobie, która ukończyła 75 lat.

Wysokość zasiłku pielęgnacyjnego wynosi **od 1.XI.2019 r.: 215,84 zł.** Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Świadczenie pielęgnacyjne:

przysługuje wyłącznie rodzicom lub opiekunom dzieci z niepełnosprawnością, powstałą do 18 roku życia lub do 25 roku życia - w przypadku gdy dziecko było w trakcie nauki.

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej:

- matce bądź ojcu dziecka,
- faktycznemu opiekunowi dziecka,
- osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną,
- innym osobom, na których - zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego - ciąży obowiązek alimentacyjny (z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności). Przy tym osobom innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, gdy spełnione są łącznie następujące warunki: rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, nie ma faktycznego opiekuna dziecka ani osoby będącej rodziną zastępczą spokrewnioną lub legitymują się one orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Kwota świadczenia pielęgnacyjnego w kolejnych latach ulega zmianie: **od 1 stycznia 2024 wynosiła: 2 988,00 zł., obecnie od 1 stycznia 2025 r. : 3 287,00 zł.**

Świadczenie pielęgnacyjne jest co roku waloryzowane, a jego wzrost jest proporcjonalny do procentowego wzrostu płacy minimalnej.

Specjalny zasiłek opiekuńczy:

Od 1 stycznia 2024 r. świadczenie zostało uchylone, jednak zgodnie z art. 63. ust.1 ustawy o świadczeniu wspierającym - w sprawach o świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy, o których mowa w ustawie zmienianej w art. 43 w brzmieniu dotychczasowym, do których prawo powstało do dnia 31 grudnia 2023 r., stosuje się przepisy dotychczasowe.

Zgodnie z art. 63 ust. 2 ustawy o świadczeniu wspierającym: osoby, którym przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, albo od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., przyznane zostało co najmniej do dnia 31 grudnia 2023 r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego, o których mowa w [ustawie](#) zmienianej w art. 43 w brzmieniu dotychczasowym, zachowują, na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., prawo odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego nie dłużej jednak niż do końca okresu, na który prawo zostało przyznane, z uwzględnieniem ust. 3 i 4.

W myśl art. 63 ust. 3 cyt. ustawy o świadczeniu wspierającym:

osoby, o których mowa w ust. 2, zachowują prawo odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego na zasadach obowiązujących do dnia 31 grudnia 2023 r., również w przypadku, gdy osobie nad którą sprawują opiekę zostało wydane nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie o niepełnosprawności. Warunkiem zachowania prawa odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego na zasadach określonych w zdaniu pierwszym jest złożenie wniosku o nowe orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności w terminie 3 miesięcy od dnia następującego po dniu, w którym upłynął termin ważności dotychczasowego orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenia o niepełnosprawności, a następnie złożenie wniosku o ustalenie prawa odpowiednio do świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego w terminie 3 miesięcy, licząc od wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności albo o niepełnosprawności.

SZO przysługiwał z tytułu niepodejmowania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się:

- orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, lub
- orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego, codziennego współdziałania opiekuna dziecka w procesie leczenia, rehabilitacji i edukacji (czyli p. 7 i 8 w orzeczeniu dla osób do 6. r.ż.).

Osoby składające wniosek o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego obowiązywało kryterium dochodowe, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty tj. 764,00 zł. W przypadku przekroczenia kryterium dochodowego na osobę o kwotę niższą lub równą kwocie odpowiadającej najniższemu zasiłkowi rodzinnemu tj. 95,00 zł. przysługującemu w okresie, na który jest ustalany, specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli przysługiwał on w poprzednim okresie zasiłkowym. W przypadku przekroczenia dochodu w kolejnym roku kalendarzowym specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje.

Za dochód rodziny osoby wymagającej opieki uważa się dochód następujących członków rodziny:

1. W przypadku gdy osoba wymagająca opieki jest małoletnia:
 - a) osoby wymagającej opieki,
 - b) rodziców osoby wymagającej opieki,
 - c) małżonka rodzica osoby wymagającej opieki,
 - d) osoby, z którą rodzic osoby wymagającej opieki wychowuje wspólne dziecko,
 - e) pozostających na utrzymaniu osób, o których mowa w lit. a-d, dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia, ale do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko, a także rodzica osoby wymagającej opieki zobowiązanego tytułem wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd do alimentów na jej rzecz.
2. W przypadku gdy osoba wymagająca opieki jest pełnoletnia:
 - a) osoby wymagającej opieki,
 - b) małżonka osoby wymagającej opieki,
 - c) osoby, z którą osoba wymagająca opieki wychowuje wspólne dziecko,
 - d) pozostających na utrzymaniu osób, o których mowa w lit. a-c, dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia, z tym że do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, a także pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko.

Specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje, jeżeli:

1. Osoba sprawująca opiekę:
 - a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,
 - b) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów,
 - c) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia

- pielęgnacyjnego,
d) legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.
2. Osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, w rodzinnym domu dziecka albo - w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji - w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu.
 3. Na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury.
 4. Członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do otrzymywania dodatku do zasiłku rodzinnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego.
 5. Na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do otrzymywania dodatku do zasiłku rodzinnego, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.
 6. Na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości **620,00 zł** miesięcznie.

SKŁADKI NA UBEZPIECZENIA SPOŁECZNE I ZDROWOTNE przy świadczeniu pielęgnacyjnym oraz specjalnym zasiłku opiekuńczym

Zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U.2024, poz. 497 ze zm.) oraz ustawą o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych (Dz.U.2024 poz. 146 ze zm.), Dział Świadczeń Rodzinnych realizuje wypłatę składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe oraz składki zdrowotne opłacane za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy.

Tabela 32. Wydatki na składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenia zdrowotne w 2024 r.

	Nazwa świadczenia	Liczba świadczeń		Kwota w zł.	
			w tym w ramach koordynacji		w tym w ramach koordynacji
	Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające świadczenie opiekuńcze, z tego:	1059	67	850 820	54 948

	świadczenie pielęgnacyjne	1009	67	816 469	54 948
	nowe świadczenie pielęgnacyjne	37	0	32 201	0
	specjalny zasiłek opiekuńczy	13	0	2 150	0
	Składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające świadczenie opiekuńcze, z tego:	860	44	227 985	11 832
	świadczenie pielęgnacyjne	845	44	226935	11832
	Nowe świadczenie pielęgnacyjne	269	0	1	0
	specjalny zasiłek opiekuńczy	14	0	781	0

Źródło: opracowanie własne: Dział Świadczeń Rodzinnych

ZASIŁEK DLA OPIEKUNA

ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (tj. Dz.U. z 2024 r. poz.246)

W dniu 15 maja 2014 r. w życie weszła ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów. Jej przepisy określają, na jakich warunkach możliwe jest nabycie uprawnienia do otrzymywania zasiłku dla opiekunów, a także zasady, zgodnie z którymi są one ustalane i wypłacane. Jest to świadczenie skierowane wyłącznie do osób, które na wskutek ww. nowelizacji utraciły 1 lipca 2013 r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego i nie spełniły kryterium dochodowego do otrzymania specjalnego zasiłku opiekuńczego, pozostając bez wsparcia państwa.

Zasiłek dla opiekuna dorosłej osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności wynosi **620,00 zł**. Prawo do zasiłku dla opiekuna ustalało się na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. Uprawnienie do pobierania zasiłku dla opiekuna było jednak weryfikowane co pół roku. W tym celu przeprowadzany był wywiad środowiskowy. Wywiad ten może zostać także przeprowadzany wówczas, gdy zaistnieją wątpliwości co do faktu sprawowania opieki przez osobę pobierającą zasiłek dla opiekuna. Wymienione zasiłki i świadczenia pielęgnacyjne należą się także rolnikom, jeśli ci zrezygnowali z pracy w gospodarstwie rolnym na rzecz opieki nad osobą z niepełnosprawnością.

Tabela 33. Struktura wydatków na realizację zasiłku dla opiekuna w 2024 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba wypłaconych zasiłków	Wydatki poniesione w zł.
1.	Zasiłek dla opiekuna	0	0

Źródło: opracowanie własne: Dział Świadczeń Rodzinnych

Tabela 34. Wydatki na składki na ubezpieczenie społeczne i ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna oraz liczba składek 2024 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba opłaconych składek	Wydatki poniesione w zł.
1.	Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe opłacane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	0	0
2.	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	0	0

Źródło: opracowanie własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogardzie.

ZESTAWIENIE RODZAJÓW I WYSOKOŚCI ŚWIADCZEŃ OPIEKUŃCZYCH, REALIZOWANYCH W DZIALE ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH

Tabela 35. Rodzaje świadczeń opiekuńczych z tytułu opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny

Rodzaj świadczenia	Dla kogo	Kwota w roku 2023	Kryterium dochodowe
Zasilek pielęgnacyjny	Rodzice dzieci z niepełnosprawnością, pełnoletnia osoba niepełnosprawna oraz osoba która ukończyła 75 lat	215,84 zł	Nie
Świadczenie pielęgnacyjne	Rodzice dzieci z niepełnosprawnością	2458 ,00 zł	Nie
Specjalny zasilek opiekuńczy	Opiekunowie dorosłych osób z niepełnosprawnością	620,00 zł.	764 zł.
Zasilek dla opiekunów	Opiekunowie dorosłych osób z niepełnosprawnością, którzy z dniem 1 lipca 2013r. stracili świadczenie pielęgnacyjne	620,00 zł.	Nie

Źródło: opracowanie własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogardzie

ŚWIADCZENIE RODZICIELSKIE

Świadczenie rodzicielskie przysługuje osobom, którym urodziło się dziecko, a które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego.

Uprawnionymi do tego świadczenia są:

- **bezrobotni;**
- **niepracujący studenci;**
- **osoby wykonujące pracę na tzw. umowach śmieciowych** (np. umowach zlecenie/dzielo);
- **osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą** – jeśli nie będą pobierały zasiłku macierzyńskiego;
- **opiekunowie faktyczni dziecka** (tj. osoby, które faktycznie opiekują się dzieckiem, jeżeli wystąpiły do sądu rodzinnego z wnioskiem o przysposobienie dziecka) – w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10. roku życia;

- **rodziny zastępcze**, nie dotyczy rodzin zastępczych zawodowych – w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego - do ukończenia 10. roku życia;
- **osoby, która przysposobiły dziecko** – w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10. roku życia.

Ojciec dziecka może ubiegać o świadczenie rodzicielskie tylko w przypadku:

- skrócenia okresu pobierania świadczenia rodzicielskiego na wniosek matki dziecka po wykorzystaniu przez nią tego świadczenia za okres co najmniej 14 tygodni od dnia urodzenia dziecka,
- śmierci matki dziecka,
- porzucenia dziecka przez matkę.

Wysokość świadczenia rodzicielskiego: **1.000,00 zł miesięcznie**. Przysługuje tylko jedno świadczenie rodzicielskie bez względu na liczbę urodzonych/wychowywanych dzieci.

Świadczenie rodzicielskie jako świadczenie okresowe przysługuje przez okres:

- 52 tygodni w przypadku urodzenia jednego dziecka przy jednym porodzie,
- 65 tygodni - w przypadku urodzenia dwojga dzieci przy jednym porodzie,
- 67 tygodni - w przypadku urodzenia trojga dzieci przy jednym porodzie,
- 69 tygodni - w przypadku urodzenia czworga dzieci przy jednym porodzie,
- 71 tygodni - w przypadku urodzenia pięciorga i więcej dzieci przy jednym porodzie,

Analogicznie w przypadku przysposobienia lub objęcia opieką dziecka/dzieci.

Ww. świadczenie mogli otrzymać także rodzice dzieci urodzonych przed 1 stycznia 2016 r., którzy nie mieli prawa do zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego – w takim przypadku, świadczenie rodzicielskie przysługiwało przez okres od 1 stycznia 2016 r. do dnia upływu 52 tygodni od dnia porodu lub przysposobienia, bądź objęcia dziecka opieką (odpowiednio dłużej w przypadku wieloraczków lub przysposobienia, bądź też objęcia opieką więcej niż jednego dziecka).

Świadczenie rodzicielskie nie przysługuje, jeżeli:

- co najmniej jeden z rodziców dziecka otrzymuje zasiłek macierzyński lub uposażenie macierzyńskie;
- dziecko zostanie umieszczone w pieczy zastępczej;
- w przypadku nie sprawowania lub zaprzestania sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem, w tym w związku z zatrudnieniem lub wykonywaniem innej pracy zarobkowej, które uniemożliwiają sprawowanie tej opieki;
- na dziecko jest już ustalone prawo do świadczenia rodzicielskiego, dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu

wychowawczego, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna;

- jeżeli za granicą przysługuje świadczenie o podobnym charakterze do świadczenia rodzicielskiego.

Tabela 36. Struktura wydatków na realizację świadczenia rodzicielskiego 2024 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba świadczeń	w tym: w ramach koordynacji	Wydatki poniesione w zł.	w tym: w ramach koordynacji
1.	Świadczenie rodzicielskie	637	37	570 826	33 402

Źródło: opracowanie własne: Dział Świadczeń Rodzinnych

PODSUMOWANIE

W okresie od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r. w sprawie świadczeń rodzinnych wydano **1 122 decyzji** administracyjnych, w tym **33** odmownych.

Łącznie **wypłacono 22 845 świadczeń** w postaci zasiłków rodzinnych i opiekuńczych, w tym **284** w ramach koordynacji. Kwota wypłaconych świadczeń: **9 249 261,57 zł.**, w tym **354 434 zł.** w ramach koordynacji. Ponadto odzyskano nienależnie pobrane świadczenia na kwotę **105 048 zł.**

Tabela 37. Struktura wydatków na świadczenia rodzinne w 2024 r.

RODZAJ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH	Kwota wypłat	Liczba świadczeń
dodatek z tyt. opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego - opieka nad jednym dzieckiem	17872,00	46
dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji	59555,84	570
dodatek z tytułu nauki poza miejscem zamieszkania - dojazdy	28303,02	456
dodatek z tytułu nauki poza miejscem zamieszkania - zamieszkiwanie	3955,00	35
dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	34928,20	724
dodatek z tytułu samotnego wychowywania	86117,12	433
dodatek z tytułu urodzenia dziecka	23000,00	23
dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie	160451,92	1739

wielodzietnej		
specjalny zasiłek opiekuńczy	8680,00	14
świadczenie pielęgnacyjne	5 411 102,00	1804
świadczenie rodzicielskie	465196,00	506
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	61000,00	61
zasiłek pielęgnacyjny	2153221,00	9979
zasiłek rodzinny na dziecko do 5 lat	146217,63	1552
zasiłek rodzinny na dziecko w wieku pow. 5 roku życia do 18 lat	551664,69	4603
zasiłek rodzinny na dziecko pow. 18 roku życia do ukończenia 21 lat	35972,15	285
zasiłek rodzinny na dziecko pow. 21 roku życia do ukończenia 24 lat	2025,00	15
RAZEM:	9249261,57	22845

Źródło: opracowanie własne: Dział Świadczeń Rodzinnych

Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka, posiadającego zaświadczenie które potwierdza ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu w wys. 4000 zł. – ustawa z dnia 17 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” – (tj. Dz.U.2024.1829).

Tabela 38. Wydatki poniesione w roku 2024 na jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się żywego dziecka, posiadającego zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust. 3 ww. ustawy

Wydatki	Liczba świadczeń
8000,00	2

Źródło: opracowanie własne: Dział Świadczeń Rodzinnych

6.2. ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE

Warunki nabywania prawa do świadczenia wychowawczego oraz zasady jego przyznawania i wypłacania określa ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (tj.Dz. U. z 2024 r., poz. 1576 ze zm.) . Jej celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. weszła w życie 1 kwietnia 2016 r. Burmistrz realizował zadania dotyczące świadczenia wychowawczego jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej do 31.12.2021 (przyjmowanie wniosków i przyznawanie świadczeń). Świadczenie wychowawcze i koszty jego obsługi były finansowane w formie dotacji celowej z budżetu państwa. Realizacja wypłat świadczenia wychowawczego

przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie odbywała się do dnia 31 maja 2022 r. Od 1 stycznia 2023 r. Burmistrz Nowogardu, nie jest już organem właściwym do przyznawania świadczenia wychowawczego, natomiast nadal realizowane są zadania związane z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego. Od 1 stycznia 2024 r. koszty obsługi świadczenia, w przypadki gmin wynoszą 3% środków finansowych wykorzystanych na wypłatę świadczenia (decyzje z koordynacji, wydawane przez Wojewodę Zachodniopomorskiego) pochodzących z otrzymanej dotacji, nie mniej niż 2000 zł., a w przypadku gdy iloczyn liczby wydanych rozstrzygnięć w sprawie świadczenia i kwoty 30 zł. przekracza kwotę 2 000 zł., koszty obsługi wynoszą 30 zł. od wydanego rozstrzygnięcia w sprawie świadczenia wychowawczego.

W roku 2024 wypłacono świadczeń wychowawczych na łączną kwotę 17500 zł. w ramach koordynacji na kwotę: 16000 zł.

6.3. FUNDUSZ ALIMENTACYJNY, ZALICZKA ALIMENTACYJNA

Zgodnie z art. 43 ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (2023 r. poz. 1993 ze zm.), komornik sądowy prowadzi nadal egzekucję należności z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych - aż do ich zaspokojenia na podstawie dotychczasowych przepisów. Mają one również zastosowanie do sposobu podziału wyegzekwowanych od dłużnika alimentacyjnego należności z tytułu wypłaconej zaliczki alimentacyjnej.

Tym samym kwoty wyegzekwowanych z tego tytułu należności podlegają zwrotowi do budżetu państwa w części określonej w art. 12 ust. 2 uchylonej ustawy z dnia 22 kwietnia 2005r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. Nr 86, poz. 732 ze zm.), tj. w wysokości 50% wyegzekwowanych od dłużnika należności z tytułu wypłaconej zaliczki alimentacyjnej, zaś pozostała ich część jest dochodem własnym gminy.

W roku 2024 na rzecz spłaty zadłużenia dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych odnotowano kwotę: **28 476,84 zł., z czego 14238,42 przekazano do budżetu państwa.**

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznawane są na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U.2023 r., poz. 1993 ze zm.).

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują:

1) obywatelom polskim;

2) cudzoziemcom:

- a) jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
- b) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej oraz

zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2024 r. poz. 769 ze zm.)

- c) przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w związku z uzyskaniem statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobom, o których mowa w ust. 1 **jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres świadczeniowy, w którym otrzymują świadczenia z funduszu alimentacyjnego**, chyba że dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże **nie wyższej niż 500 zł miesięcznie do 30.09.2024 r., obecnie od 1.10.2024: nie więcej niż 1000,00 zł.** . Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Świadczenia te przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie od 1 października 2023 r. nie przekracza kwoty **1209,00 zł.**

W przypadku gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie przekracza kwotę, o której mowa w ust.2, o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej w okresie świadczeniowym, na który jest ustalane prawo do tego świadczenia, świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie.

Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo.

Strukturę wydatków oraz odzyskanych nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego przedstawia tabela 31.

Tabela 39. Struktura wydatków na świadczenia z funduszu alimentacyjnego w 2024 r.

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń	Kwota w zł
Wyplacone świadczenia z funduszu alimentacyjnego	2 209	975 793,57
Odzyskane nienależnie pobrane świadczenia z funduszu alimentacyjnego	-	5 487

Źródło: opracowanie własne: Dział Świadczeń Rodzinnych

Tabela 40. Liczba decyzji wydanych w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2024 r.

Liczba wydanych decyzji w sprawie świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym:	176
- stwierdzających nienależnie pobrane świadczenia	1
- decyzje odmowne	3

Źródło: opracowanie własne : Dział Świadczeń Rodzinnych

6.4. Prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych

Działania wobec dłużników alimentacyjnych przewidziane w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2023 r. poz. 1993 ze zm.) podejmuje organ właściwy dłużnika tj. wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego.

Działania wobec dłużników alimentacyjnych podejmowane są na wniosek organu właściwego wierzyciela tj. wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej jeśli:

1. osobie uprawnionej zostało przyznane prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego;
2. osoba uprawniona do świadczenia alimentacyjnego od rodzica lub jej przedstawiciel ustawowy złoży do organu właściwego wierzyciela wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego.

Organ właściwy dłużnika przeprowadza wywiad alimentacyjny, w celu ustalenia sytuacji rodzinnej, dochodowej i zawodowej dłużnika alimentacyjnego, a także jego stanu zdrowia oraz przyczyn niełożenia na utrzymanie osoby uprawnionej oraz odbiera od niego oświadczenie majątkowe.

Następnie organ właściwy dłużnika przekazuje komornikowi sądowemu informacje mające wpływ na skuteczność prowadzonej egzekucji, w szczególności zawarte w wywiadzie alimentacyjnym oraz oświadczeniu majątkowym dłużnika alimentacyjnego.

W przypadku gdy dłużnik alimentacyjny nie może wywiązać się ze swoich zobowiązań z powodu braku zatrudnienia, organ właściwy dłużnika zobowiązuje go do zarejestrowania się jako bezrobotny albo jako poszukujący pracy w przypadku braku możliwości zarejestrowania się jako bezrobotny oraz informuje właściwy powiatowy urząd pracy o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika.

Jeżeli dłużnik alimentacyjny uniemożliwia przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego lub odmówił:

1. złożenia oświadczenia majątkowego,
2. zarejestrowania się w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotny albo poszukujący pracy,
3. bez uzasadnionej przyczyny, w rozumieniu przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, wykonywania prac społecznie użytecznych, prac interwencyjnych, robót publicznych, prac na zasadach robót publicznych albo udziału w szkoleniu, stażu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych - organ właściwy dłużnika wszczyna postępowanie dotyczące uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych.

Decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych nie wydaje się wobec dłużnika alimentacyjnego, który przez okres 6 miesięcy wywiązywał się w każdym miesiącu ze zobowiązań alimentacyjnych w kwocie nie niższej niż 50% kwoty bieżąco ustalonych alimentów.

Jeżeli decyzja o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych stanie się ostateczna, organ właściwy dłużnika kieruje wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika, dołączając odpis tej decyzji, oraz składa wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6.06.1997 r. – Kodeks karny.

Dłużnik alimentacyjny jest zobowiązany do zwrotu organowi właściwemu wierzyciela należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej, łącznie z ustawowymi odsetkami.

Odsetki są naliczane od pierwszego dnia następującego po dniu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego, do dnia spłaty. Należności przypadające od dłużnika alimentacyjnego z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego podlegają ściągnięciu wraz z odsetkami w drodze egzekucji sądowej na podstawie przepisów o egzekucji świadczeń alimentacyjnych, z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy.

Jeżeli jest prowadzone postępowanie egzekucyjne w celu zaspokojenia roszczeń osoby uprawnionej tytułu alimentów, organ właściwy wierzyciela, który wypłacał świadczenia z funduszu alimentacyjnego, będący wierzycielem należności, o których mowa w ust. 3,

przyłącza się do tego postępowania. Organ, który przyłącza się do postępowania egzekucyjnego, ma te same prawa co wierzyciel uprawniony z tytułu alimentów.

Organ właściwy wierzyciela przekazuje dłużnikowi alimentacyjnemu:

1. informację o przyznaniu osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz o obowiązku zwrotu wraz z odsetkami należności z tytułu świadczeń z funduszu alimentacyjnego wypłaconych osobie uprawnionej;
2. uchylony;
3. informację o wysokości zobowiązań dłużnika alimentacyjnego wobec Skarbu Państwa z tytułu:
 - a) wypłaconych osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego na podstawie ustawy;
 - b) wypłaconych osobie uprawnionej na podstawie ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej (Dz. U. Nr 86, poz. 732 i Nr 164, poz. 1366) zaliczek alimentacyjnych,
 - c) wypłaconych na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 1974 r. o funduszu alimentacyjnym (Dz.U. z 1991 r. Nr 45, poz. 200 ze zm.) świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Na podstawie art. 8a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, **organ właściwy wierzyciela przekazuje do biura informacji gospodarczej informację o zobowiązaniu lub zobowiązaniach dłużnika alimentacyjnego** wynikających z tytułów, o których mowa w art. 28 ust. 1 tej ustawy, w razie powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

Tabela 41. Struktura odnotowanych wpłat od dłużników z tytułu zwrotów na rzecz zadłużenia oraz ich podział w 2024 r.

Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych bez ustawowych odsetek	710075,11 zł
przekazane przez gminę na dochody własne	140453,10 zł
Przekazane na dochody budżetu państwa	569622,01 zł
Wygaszone należności dłużników alimentów z tytułu świadczeń wypłaconych w zastępstwie alimentów, z tego: należności, które wygasły zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy (zgony dłużników)	202 215,00 zł

Źródło: opracowanie własne: Dział Świadczeń Rodzinnych

Tabela 42. Podejmowane działania wobec dłużników alimentacyjnych w 2024 r.

Wyszczególnienie	Liczba
Przeprowadzone wywiady alimentacyjne	44
Zobowiązanie dłużnika alimentacyjnego do zarejestrowania się jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy	12
Skierowanie informacji do Starosty o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika alimentacyjnego	14
Złożenie wniosku o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 kk	10
Skierowanie wniosku o zatrzymanie prawa jazdy	0
Skierowanie wniosku do Starosty o uchylenie decyzji w sprawie zatrzymanego prawa jazdy	2
Decyzje uznające dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	10
Decyzje dotyczące umorzenia postępowania w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	4
Liczba wniosków do komorników sądowych o wszczęcie/ przyłączenie należności dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego do egzekucji sądowej	165

Źródło: opracowanie własne: Dział Świadczeń Rodzinnych

Podsumowanie

W roku 2024 r. tutejszy Dział Świadczeń Rodzinnych zrealizował **2209** wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego, na łączną kwotę **975793,57 zł.** Z tytułu nienależnie pobranych świadczeń z funduszu alimentacyjnego odzyskano kwotę w wys. **5487,00 zł.**

Na poczet spłaty zadłużenia z funduszu alimentacyjnego przekazanych bezpośrednio od dłużników, jak również za pośrednictwem komorników sądowych odnotowano kwotę w wys. **710 075,11 zł., natomiast wysokość kwoty przekazanej na dochody własne gminy wyniosła:**

140 453,10 zł.

Skierowano 165 wniosków do komorników sądowych o wszczęcie/przyłączenie do postępowania egzekucyjnego należności dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Do Biura Informacji Gospodarczej tj. InfoMonitora, Krajowego Rejestru Długów, Krajowego Biura Informacji Gospodarczej, **Rejestru Dłużników ERIF BIG**, co 14 dni aktualizowany jest i przekazywany stan zadłużenia dłużników alimentacyjnych zarejestrowanych w tutejszym Dziale, u których zadłużenie powstało za okres dłuższy niż 6 miesięcy.

6.5. Stypendia szkolne

Uchwała Nr XXIX/295/13 Rady Miejskiej w Nowogardzie z dnia 4 września 2013 r. w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy Nowogard. Udzielanie świadczeń pomocy materialnej dla uczniów o charakterze socjalnym stanowi zadanie własne gminy, na realizację którego gmina otrzymuje dofinansowanie z budżetu państwa (art. 90 r ust. 1 ustawy o systemie oświaty). Ministerstwo Edukacji Narodowej wypełniając zadanie dotyczące udzielania pomocy materialnej dla uczniów w formie stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych opiera się na środkach rezerwy celowej budżetu państwa, która zwiększa środki na pomoc materialną realizowaną przez gminy.

Wysokość stypendium wypłacanego uczniowi wynosi max. 100,00 zł dla wnioskodawcy, którego dochód miesięczny gospodarstwa w przeliczeniu na osobę przekracza 160 zł. miesięcznie lub 106 zł. - w przypadku , gdy dochód na jednego członka gospodarstwa nie przekracza kwoty 160 zł. Może być wypłacone od jednego do dziesięciu miesięcy w danym roku szkolnym. Dochód uprawniający do ubiegania się w stypendium szkolne wynosił 600 zł/netto na osobę w rodzinie. Wysokość ww. kwoty wyliczana jest na podstawie ustawy o pomocy społecznej i wskazana jest w art. 90d ust.7 ustawy o systemie oświaty. W art. 90d ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750 ze zm.) określono, że:

1. Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.
2. Stypendium szkolne może być udzielane uczniom w formie:
 - 1) całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą;
 - 2) pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników.

Szczegółowe rozwiązania prawne dotyczące realizacji pomocy dla uczniów na terenie danej gminy muszą znajdować się w **gminnym regulaminie pomocy materialnej o charakterze socjalnym**, w którym określa się:

- 1) sposób ustalania wysokości stypendium szkolnego w zależności od sytuacji materialnej uczniów i ich rodzin oraz innych okoliczności, o których mowa w art. 90 d ust. 1;
- 2) formy, w jakich udziela się stypendium szkolnego w zależności od potrzeb uczniów zamieszkałych na terenie gminy;
- 3) tryb i sposób udzielania stypendium szkolnego;
- 4) tryb i sposób udzielania zasiłku szkolnego w zależności od zdarzenia losowego.

Termin składania wniosków o pomoc w formie stypendium szkolnego upływa **z dniem 15 września każdego roku**. W uzasadnionych przypadkach, wniosek o przyznanie stypendium szkolnego może być złożony po upływie tego terminu.

W roku 2024 wypłacono stypendium szkolne w kwocie: 37 850,27 zł., dla uczniów zamieszkałych na terenie gminy Nowogard. Przyznano stypendium dla 39 uczniów.

6.6 Zaświadczenia „czyste powietrze”

Zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego wydawane w związku z Programem „Czyste Powietrze” 2.0.

Od 1 lipca 2020 r. osoba fizyczna, która zamierza złożyć wniosek o przyznanie podwyższonego poziomu dofinansowania do wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej do dnia złożenia wniosku powinna uzyskać od wójta, burmistrza lub prezydenta miasta (zgodnie z miejscem jej zamieszkania) zaświadczenie o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka jej gospodarstwa domowego.

Ww. wymienione zaświadczenia, wydawane są przez Dział Świadczeń Rodzinnych, w oparciu o ustawę o świadczeniach rodzinnych.

W roku 2024 r. wydano 151 zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego w roku 2022/2023.

Podstawa prawna:

1. Art. 411 ust. 10g ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 24 czerwca 2021 r. o zmianie niektórych ustaw związanych ze świadczeniami na rzecz rodziny (Dz.U. U z 2021, poz. 1162)

VII. POMOC OBYWATELOM UKRAINY W ZWIĄZKU Z KONFLIKTEM WOJENNYM NA TERYTORIUM TEGO KRAJU

24 lutego 2022r. Rosja rozpoczęła pełnowymiarową inwazję na Ukrainę. Niedługo po rozpoczęciu konfliktu wojennego na terytorium Polski zaczęli przybywać uchodźcy wojenni – w większości kobiety i dzieci. Dnia 12 marca 2022r. w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej ogłoszono ustawę o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Pomoc przyznawana była osobom, których pobyt został uznany za legalny w oparciu o art. 2 ust. 1 w/w ustawy, dodatkowym warunkiem było nadanie numeru PESEL. W 2023 r. na terenie Gminy Nowogard numer Pesel nadano 72 osobom. Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa – jeżeli obywatel Ukrainy, o którym mowa w art. 1 ust. 1, wjechał legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. do dnia określonego w przepisach wydanych na podstawie ust. 4 i deklaruje zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jego pobyt na tym terytorium uznaje się za legalny do 30 czerwca 2024 r. Do określenia okresu pobytu uznawanego za legalny stosuje się art 57 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. _ Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022r. poz. 2000 ze zm.). za legalny uznaje się pobyt dziecka urodzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez matkę, która jest osoba określoną w zdaniu pierwszym, w okresie dotyczącym matki. Szacuje się, że w 2022r. granicę polsko-ukraińską przekroczyło około 9,85 miliona osób z czego w Polsce pozostało około 3 mln uchodźców.

7.1 Zadania z zakresu działu świadczeń pomocy społecznej

Ośrodek Pomocy Społecznej od początku wybuchu konfliktu wojennego na Ukrainie włączył się w zadania pomocowe obywatelom tego kraju przybyłym na teren Gminy Nowogard. Pracownicy socjalni tutejszego Ośrodka prowadzili następujące działania:

- Przeprowadzanie wywiadu z klientem w celu ustalenia planu pomocy (rozmowa);
- Informowanie klienta o formach pomocy;
- Kierowanie osób do Wydziału Spraw Społecznych i Obywatelskich w celu nadania numeru PESEL;
- Kierowanie osób do Powiatowego Urzędu Pracy w celu aktywizacji zawodowej;
- Pozyskiwanie informacji o wolnych miejscach pracy;
- Współpraca z jednostką ZEAS odnośnie realizacji obowiązku szkolnego, przedszkolnego;
- Współpraca z Zakładami Opieki Zdrowotnej;
- Współpraca z instytucjami pozarządowymi: Polski Komitet Pomocy Społecznej, CARITAS, Chrześcijańskie Centrum Pomocy Rodzinie – wydawanie skierowań na żywność.

Dwoje dzieci zostało skierowanych do placówki wsparcia dziennego – świetlicy środowiskowej „Promyk” w Nowogardzie.

Na podstawie art. 29 i 30 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa i w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej zespół

do spraw świadczeń z pomocy społecznej przyznawanych decyzją tutejszego Ośrodka udzielił następującego wsparcia uchodźcom z Ukrainy:

- zasiłek stały przysługujący osobie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy przyznano 1 osobie, od miesiąca maja 2022r. do nadal;

7.2 Zadania z zakresu działu świadczeń rodzinnych

7.2.1. Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłku rodzinnego

Obywatelowi Ukrainy przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1, przysługuje prawo do:

1) świadczeń rodzinnych, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Podstawa prawna: art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. 2024, poz. 167 ze zm.)

Tabela 43. Świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy 2024 r.

RODZAJ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH		
	1210	11
dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji	0	0
dodatek z tytułu nauki poza miejscem zamieszkania - dojazdy	0	0
dodatek z tytułu nauki poza miejscem zamieszkania - zamieszkiwanie	0	0
dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	400	4
dodatek z tytułu samotnego wychowywania	2123	11
dodatek z tytułu urodzenia dziecka	0	0
dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	4560	48
jednorazowe świadczenie „za życiem:	0	0
świadczenie rodzicielskie	41936	45
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	0	0
zasiłek rodzinny na dziecko do 5 lat	2945	31
zasiłek rodzinny na dziecko w wieku pow. 5 roku życia do 18 lat	11036	89
zasiłek rodzinny na dziecko pow. 18 roku życia do ukończenia 21 lat	0	0

zasiłek rodzinny na dziecko pow. 21 roku życia do ukończenia 24 lat	0	0
zasiłek pielęgnacyjny	7554	35
świadczenie pielęgnacyjne	71712	24
RAZEM	143476	98

Źródło: opracowanie własne : Dział Świadczeń Rodzinnych

Świadczenia rodzinne dla Uchodźców są przyznawane od miesiąca złożenia wniosku, na takich samych zasadach jak świadczenia rodzinne dla obywateli Polski. Pierwsze wnioski złożone zostały w miesiącu marcu 2022r. Obecnie zgodnie z art. 2. ust.1 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. 2024, poz. 167 ze zm.): jeżeli obywatel Ukrainy, o którym mowa w art. 1 ust. 1, przybył legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. do dnia określonego w przepisach wydanych na podstawie ust. 4 i deklaruje zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jego pobyt na tym terytorium uznaje się za legalny w okresie 18 miesięcy licząc od dnia 24 lutego 2022 r. Do określenia okresu pobytu uznawanego za legalny stosuje się art. 57 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (tj.Dz. U. z 2024 r. poz. 572). Za legalny uznaje się także pobyt dziecka urodzonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez matkę, która jest osobą określoną w zdaniu pierwszym, w okresie dotyczącym matki.

Liczba wniosków: 10

Liczba decyzji : 29

7.2.2. Jednorazowe świadczenie 300 zł. dla obywateli Ukrainy 2024 r. ob. do 30.06.2024 r.

W myśl art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r.o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. 2024, poz. 167 ze zm.): obywatelowi Ukrainy, którego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie art. 2 ust. 1 i który został wpisany do rejestru PESEL, przysługuje pomoc w postaci jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł na osobę, przeznaczonego na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe.

W roku 2024 przyjęto 9 wniosków na przedmiotowe świadczenia.

Wydano : 12 informacji o przyznaniu jednorazowego świadczenia 300 zł.

Wyplacono: 12 świadczeń, na kwotę : 3600,00 zł.

7.2.3. Świadczenie pieniężne za zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy – ob. wnioski do 31.07.2024 r. za okres do 30.06.2024 r.

W myśl art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz.U. 2024, poz. 167 ze zm.): każdemu podmiotowi, w szczególności osobie fizycznej prowadzącej gospodarstwo domowe, który zapewni, na własny koszt, zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy, o których mowa w art. 1 ust. 1, może być przyznane na jego wniosek świadczenie pieniężne z tego tytułu nie dłużej niż za okres 120 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Okres wypłaty świadczenia może być przedłużony w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Zgodnie z § 4 ust 1 rozp. RM z dnia 24 czerwca 2022 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie maksymalnej wysokości świadczenia pieniężnego przysługującego z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy oraz warunków przyznawania tego świadczenia i przedłużania jego wypłaty: gmina może przedłużyć okres wypłaty świadczenia na okres dłuższy niż 120 dni w przypadku zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelowi Ukrainy, który:

- 1) posiada orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie, o którym mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573 i 1981 oraz z 2022 r. poz. 558);
- 2) posiada dokument potwierdzający I lub II stopień niepełnosprawności wydany w ramach ukraińskiego systemu orzekania o niepełnosprawności;
- 3) ukończył 60 rok życia (kobiety) albo 65 rok życia (mężczyźni);
- 4) jest kobietą w ciąży lub osobą wychowującą dziecko do 12 miesiąca życia;
- 5) samotnie sprawuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej opiekę nad trojgiem i więcej dzieci;
- 6) jest małoletnim wymienionym w art. 25a ust. 1 ustawy. 2. Świadczenie, o którym mowa w ust. 1:
 - 1) pkt 1 i 2 – przysługuje za osobę niepełnosprawną, za osobę sprawującą nad nią opiekę i za każde małoletnie dziecko tych osób;
 - 2) pkt 4 – przysługuje za kobietę w ciąży i za każde jej małoletnie dziecko lub za opiekuna wychowującego dziecko do 12 miesiąca życia i za wszystkie jego małoletnie dzieci;
 - 3) pkt 5 – przysługuje za opiekuna i za każde małoletnie dziecko;
 - 4) pkt 6 – przysługuje za małoletniego, za opiekuna tymczasowego.

Wnioski na ww. świadczenie przyjmowane i weryfikowane są przez Urząd Miejski w Nowogardzie.

Przyznawanie świadczeń, ich wypłata oraz sprawozdawczość, realizowana jest w Dziale Świadczeń Rodzinnych OPS w Nowogardzie.

Liczba wniosków: 47

Kwota wypłaconych świadczeń: 80 600,00 zł.

Liczba osobodni: 2015

VIII. DODATKI O CHARAKTERZE OSŁONOWYM

8.1 Dodatek gazowy

Ośrodek Pomocy Społecznej był bezpośrednim realizatorem zadania - Refundacja podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe w latach 2023 i 2024.

Program był skierowany do osób które, ogrzewają mieszkanie lub dom gazem, który jest głównym źródłem ogrzewania gospodarstwa domowego. Osoby te mogły otrzymać zwrot podatku VAT od ceny gazu dostarczonego w roku 2023 i 2024. Kwota zwrotu wynikała z opłaconej faktury dokumentującej dostarczenie paliw gazowych od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2024 r.

Warunki przyznania:

- Dostarczenie opłaconej faktury dokumentującej dostarczenie paliw gazowych wraz z dowodem zapłaty;
- Urządzenie grzewcze zasilane paliwami gazowymi musiało być wpisane do CEEB do dnia 21 grudnia 2022 r.;
- Przeciętne miesięczne dochody, w przypadku gospodarstwa jednoosobowego, nie przekraczały 2100 zł, lub 1500 zł na osobę w przypadku gospodarstwa wieloosobowego;

Dochód obliczany był na podstawie art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 323 ze zm.).

W przypadku wniosków złożonych od 1 stycznia do 31 lipca 2024 r. obowiązywał dochód z 2022 r.

W przypadku wniosków złożonych od 1 sierpnia do 31 grudnia 2024 r. dochód z 2023 r.

W okresie od 01.01.2024r. do 31.12.2024 r. z refundacji podatku Vat za dostarczone paliwa gazowe skorzystało 65 osób, którym przyznano dodatek w łącznej kwocie 24.845,41 zł..

Ośrodek Pomocy Społecznej wydał 30 decyzji dotyczących odmowy przyznania refundacji podatku Vat. Głównym powodem odmowy było przekroczenie kryterium dochodowego.

8.2 Dodatek osłonowy

W okresie od 1 stycznia do 30 czerwca 2024 r. przedłużono kolejne regulacje, które wspierają polskie rodziny. Dodatek osłonowy miał na celu zniwelować koszty energii, gazu i żywności, dla mniej zamożnych gospodarstw domowych. Zgodnie z przepisami przysługiwał

gospodarstwu domowemu, którego przeciętne miesięczne dochody nie przekraczają 2100 zł w gospodarstwie jednoosobowym albo 1500 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym.

Wysokości dopłat w ramach dodatku osłonowego:

- jednoosobowe gospodarstwo domowe otrzyma 228,80/286 zł* przy założeniu że jej dochód nie przekroczy 2100 złotych,
- gospodarstwo 2-3 osobowe otrzyma 343,20/429 zł* przy założeniu, że dochód nie przekroczy 1500 złotych miesięcznie na osobę,
- gospodarstwo 4-5 osobowe otrzyma 486,20/607,75 zł* przy założeniu, że dochód nie przekroczy 1500 złotych miesięcznie na osobę,
- gospodarstwo 6 i więcej osobowe otrzyma 657,80 zł/ 822,25 zł* przy założeniu, że dochód nie przekroczy 1500 złotych miesięcznie na osobę.

Liczba przyjętych wniosków: 1459

Tabela Nr 44. wysokość wypłaconego dodatku osłonowego

Informacja o wypłacie dodatku osłonowego za 2024 r.1)			
L.p.	Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały dodatek osłonowy (szt.)	kwota wypłaconych dodatków osłonowych (zł)
1	Dodatek określony w art. 2 ust. 5 ustawy ²⁾ - razem z tego dla gospodarstwa domowego:	806	238 252,61
	- jednoosobowego	452	99 721,77
	- składające się z 2 do 3 osób	199	62 719,66
	- składające się z 4 do 5 osób	126	57 285,85
	- składające się z co najmniej 6 osób	29	18 525,33
	Razem (poz. 7 + poz. 8 + poz. 9 + poz. 10) odpowiednio szt. i zł	0	238 252,61
2	Dodatek określony w art. 2 ust. 6 ustawy ²⁾ - razem z tego dla gospodarstwa domowego:	423	169 552,53
	- jednoosobowego	171	46 421,69

	- składające się z 2 do 3 osób	139	54 483,43
	- składające się z 4 do 5 osób	92	52 548,24
	- składające się z co najmniej 6 osób	21	16 099,17
	Razem (poz. 13 + poz. 14 + poz. 15 + poz. 16) odpowiednio szt. i zł	0	169 552,53
3	Ogółem (1+2)	1229	407 805,14

Źródło: opracowanie własne OPS

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz.U.2024, poz. 953).

8.3 Bon energetyczny

W okresie od 01.08.2024r. do 30.09.2024r. przedłużono kolejne regulacje, które wspierają polskie rodziny. Bon energetyczny to świadczenie w postaci jednorazowego dofinansowania dla gospodarstw domowych do rachunków za energię elektryczną. Służy on wsparciu obywateli w opłaceniu rachunków za energię elektryczną.

Bon energetyczny przysługiwał:

- osobie w gospodarstwie domowym jednoosobowym, w którym wysokość przeciętnego dochodu za 2023 r. na osobę nie przekracza kwoty **2500 zł**
- osobie w gospodarstwie domowym wieloosobowym, w którym wysokość przeciętnego dochodu za 2023 r. na osobę nie przekracza kwoty **1700 zł**

Bon energetyczny przyznaje się w wysokości:

- 300 zł gospodarstwu domowemu jednoosobowemu;
- 400 zł gospodarstwu domowemu wieloosobowemu składającemu się z 2 do 3 osób ;
- 500 zł gospodarstwu domowemu wieloosobowemu składającemu się z 4 do 5 osób;
- 600 zł gospodarstwu domowemu wieloosobowemu składającemu się z co najmniej 6 osób;

Gdy główne źródło ogrzewania danego gospodarstwa domowego jest zasilane energią elektryczną (pompa ciepła/ogrzewanie elektryczne) i jest wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków do dnia 1 kwietnia 2024 r. - w przypadku źródeł już działających wcześniej, albo po tym dniu w przypadku głównych źródeł ogrzewania zgłoszonych lub wpisanych po raz pierwszy do centralnej ewidencji emisyjności budynków, bon energetyczny przyznaje się w wysokości:

- 600 zł gospodarstwu domowemu jednoosobowemu;
- 800 zł gospodarstwu domowemu wieloosobowemu składającemu się z 2 do 3 osób ;

- 1000 zł gospodarstwu domowemu wieloosobowemu składającemu się z 4 do 5 osób;
- 1200 zł gospodarstwu domowemu wieloosobowemu składającemu się z co najmniej 6 osób;

Liczba złożonych wniosków 1591

Tabela Nr 45. Wysokość wypłaconego bonu energetycznego

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw domowych, które otrzymały bon	Kwota wypłaconych bonów energetycznych (w złotych)
1.	Bon określony w art. 2 ust. 7 ustawy - razem:	1373	487207,72
	z tego dla gospodarstwa domowego: jednoosobowego:	724	215893,19
	składającego się z 2 do 3 osób:	354	129017,13
	składającego się z 4 do 5 osób:	241	111924,85
	składającego się z co najmniej 6 osób:	54	30372,55
2.	Bon określony w art. 2 ust. 8 ustawy - razem	32	23601,21
	z tego dla gospodarstwa domowego: jednoosobowego:	6	3600
	składającego się z 2 do 3 osób:	14	8902,12
	składającego się z 4 do 5 osób:	11	9899,09
	składającego się z co najmniej 6 osób:	1	1200
3.	Ogółem (1 i 2)	1405	510808,93

Źródło: opracowanie własne OPS

IX. PLACÓWKA WSPARCIA DZIENNEGO – ŚWIETLICA ŚRODOWISKOWA „PROMYK”

Uchwałą nr Nr XCVII/543/23 z dnia 18 października 2023 roku Rady Miasta Nowogard placówka wsparcia dziennego – świetlica środowiskowa „Promyk” od 1 grudnia 2023r. została przekazana w struktury Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogardzie.

Celem działalności świetlicy środowiskowej jest wspieranie rodziny w procesie przygotowania dzieci i młodzieży do samodzielnego życia, kształtowania właściwych postaw społecznych poprzez objęcie ich w czasie wolnym od zajęć szkolnych opieką oraz zajęciami edukacyjnymi i profilaktycznymi. Z zajęć w placówce korzystają dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, wymagających czasowej opieki. Placówka w szczególności świadczy pomoc rodzinom napotykaającym trudności w wypełnianiu obowiązków wychowawczych. W placówce wsparcia dziennego w 2024r. odbywały się zajęcia warsztatowe z:

- zakresu profilaktyki (alkoholizm, narkomania, nikotynizm, uzależnienia behawioralne);
- zajęcia o dojrzewaniu, higienie osobistej;
- zajęcia o zapobieganiu agresji i przemocy w szkole i poza nią;
- zajęcia o asertywności i umiejętności odmawiania i poczucia własnej wartości;
- zajęcia integracyjne grupowe;
- zajęcia z bajką;
- zajęcia o tematyce rodziny, konfliktach, przyjaźniach;
- kształtowanie prawidłowych kontaktów dziecka z jego rodziną oraz środowiskiem;
- praca wychowawcza mająca na celu kształtowanie postaw społecznych u dzieci;
- zajęcia grupowe odbywające się w placówce o różnej tematyce i dostosowywane do danego dnia i wieku dzieci;

Czas wspólny spędzany jest różnorodnie w zależności od pory roku, i pogody są to np. gry zabawy stolikowe, oraz zajęcia w plenerze. Zajęcia pt. „Mam talent”, „Idol” itp. Inscenizacje z okazji dnia kobiet czy chłopaka. Dzieci mają również czas wolny na wspólne zabawy bądź gry na komputerze, otrzymują pomoc przy odrabianiu lekcji, nadrabiane są braki w nauce, nauka, nauka głośnego czytania czy nauka własna. Nauka dbania o przestrzeń wokół siebie poprzez wspólne porządkowanie gier i puzzli w szafkach, porządkowanie terenu przyległego do placówki np. grabienie liści jesienią. W czasie półkolonii letniej organizowane są zajęcia z profilaktyki uzależnień, wyjścia do Miejskiej Biblioteki na zajęcia czytelnicze, wystawy, wyjścia do Domu Kultury na seanse filmowe, wyjścia na boisko szkolne czy place zabaw, zajęcia sportowe na Stadionie Miejskim z trenerem. Zabawy na świeżym powietrzu, ogniska, spotkania z osobami pracującymi w służbach pomocowo - ratunkowych np. policja czy straż, spotkania z ratownikiem WOPR (bezpieczne zabawy nad wodą). Wszystko organizowane według harmonogramu zajęć.

Zajęcia w placówce odbywają się od poniedziałku do piątku w godzinach od 8:00 do 16:00, udział jest bezpłatny. Dodatkowo PWD zapewnia dzieciom posiłki.

W miesiącu grudniu 2023 r. uprawnionymi do uczestnictwa w ramach placówki wsparcia dziennego – świetlicy środowiskowej „PROMYK” było 28 dzieci. W placówce zatrudnionych było dwóch wychowawców.

VII. X. WAŻNIEJSZE PRZEDSIĘWZIĘCIA ZAPEWNIAJĄCE CIĄGŁOŚĆ FUNKCJONOWANIA ORAZ UTRZYMANIE INFRASTRUKTURY

10.1. Obsługa organizacyjna Ośrodka

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie realizował zadania zawarte w regulaminie organizacyjnym mające na celu zapewnienie prawidłowego funkcjonowania Ośrodka, a w szczególności:

- dbano o racjonalne gospodarowanie posiadanym budżetem w związku z realizacją zadań Ośrodka,
- zabezpieczano funkcjonowanie Ośrodka poprzez zakup niezbędnego asortymentu biurowego, publikacji, druków zgodnie z posiadanymi możliwościami finansowymi w oparciu o ustawę prawo zamówień publicznych,
- wypełniano zadania punktu pierwszego kontaktu tj. dziennika podawczego w ramach którego prowadzono ewidencję dokumentów wpływających do Ośrodka, prowadzono dystrybucję dokumentacji zgodnie z obowiązującym obiegiem, rejestrowano podania składane przez klientów Ośrodka w systemie informatycznym POMOST, wydawano korespondencję awizowaną,
- prowadzono rejestr i rozliczano delegację,
- opisywano i rozliczano faktury wpływające do Ośrodka,
- zawierano umowy (telefonii komórkowej i stacjonarnej, usług internetowych, monitoringu OPS oraz konwoju wartości pieniężnych z koncesjonowaną firmą ochroniarską, konserwacji urządzeń kserograficznych będących na stanie Ośrodka, zakupu materiałów biurowych, tonerów oraz środków chemicznych, zakupu usług pocztowych, przekazów pocztowych,
- aktualizowano stronę internetową Ośrodka, zamieszczano wiadomości dotyczące działalności Ośrodka oraz informacje dotyczące zmian w przepisach, o programach oraz informacji o terminach wydawanej żywności z organizacji pozarządowych,
- prowadzono obsługę medialną imprez organizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowogardzie, przygotowywano teksty prasowe oraz zdjęcia na stronę internetową OPS.
- gospodarowano środkami rzeczowymi i materiałami biurowymi,
- prowadzono ewidencję ilościowo - wartościową środków trwałych oraz pozostałych środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych przy użyciu systemu informatycznego.
- dokumentowano wszelkie zmiany w stanie i przemieszczaniu się środków trwałych na podstawie pism. Prowadzono księgi inwentarzowe,
- dokonuje się co roku archiwizacji dokumentów zgodnie z obowiązującymi przepisami

we współpracy ze wszystkimi działami, które przekazywane są do składnicy akt,

10.2. Informatyzacja

W 2024 roku zadbano o sprawne działanie systemów informatycznych, administrowanych serwerami oraz bazami danych, archiwizowano bazy danych, przygotowywano i wysyłało sprawozdania i zbiory centralne, instalowano aktualizacje i poprawki w programach używanych w OPS, instalowano oprogramowania użytkowe w komputerach, instalowano drukarki. Dokonano zakupu licencji na programy komputerowe.

10.3. Zamówienia publiczne

W celu realizacji zadań, OPS w 2024 roku przeprowadzono **93 postępowania o udzielenie zamówień publicznych**.

Postępowania o udzielenie zamówień publicznych były przeprowadzane w dwóch trybach. Pierwszy z nich dotyczy zamówień o wartości poniżej 130 000 zł netto, które były przeprowadzane zgodnie z „Regulaminem udzielania zamówień o wartości nieprzekraczającej równowartości kwoty 130 000 zł Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogardzie.

Drugi tryb zamówień publicznych występujący w OPS były to zamówienia realizowane zgodnie z ustawą Prawo Zamówień Publicznych. Zostały przeprowadzone 2 postępowania w trybie procedury przetargu nieograniczonego powyżej 130 000 zł.

10.4. Administrator Danych Osobowych

Podstawowym zadaniem administratora jest zapewnianie przestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych, w szczególności przez:

1. Sprawdzanie zgodności przetwarzania danych osobowych z przepisami o ochronie danych osobowych oraz opracowanie w tym zakresie sprawozdania dla administratora danych.
2. Nadzorowanie opracowania i aktualizowania dokumentacji, o której mowa w art. 36 ust. 2 ustawy o ochronie danych osobowych oraz przestrzegania zasad w niej określonych.
3. Zawiadamianie Administratora Danych o brakach lub nieaktualności w dokumentacji przetwarzania danych osobowych;
4. Pouczanie lub instruowanie osoby nieprzestrzegającej zasad określonych w dokumentacji przetwarzania danych o prawidłowym sposobie ich realizacji;
5. Zapewnianie zapoznania osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych z przepisami o ochronie danych osobowych;
6. Prowadzenie rejestru zbiorów danych przetwarzanych przez Administratora Danych.

10.5. Radca prawny

Podstawowym zadaniem radcy prawnego, który świadczy usługi w Ośrodku Pomocy Społecznej w Nowogardzie należało między innymi:

- Tworzenie instrukcji i regulaminów dla Ośrodka.

- Przygotowywanie dokumentów prawnych dla Dyrektora Ośrodka.
- Nadzór nad przebiegiem postępowań przetargowych zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych. Nadzór nad prowadzeniem zapytań ofertowych, których wartość nie przekracza 130 000 zł.
- Sprawdzanie pod względem prawnym umów, decyzji i innych aktów prawnych Ośrodka.
- Udzielanie konsultacji prawnych kierownikom i pracownikom Ośrodka.

10.6. Współpraca z organizacjami, innymi instytucjami i podmiotami

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogardzie w toku codziennych działań podejmują współpracę z następującymi organizacjami pozarządowymi, instytucjami i podmiotami:

- 1) **Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie** – w zakresie poradnictwa rodzinnego, interwencji, kierowania osób na Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, itp.
- 2) **Powiatowym Urzędem Pracy** – w celu rozwijania aktywnej polityki rynku pracy, przeciwdziałania i zapobiegania bezrobociu, w kierunku odzyskania zdolności funkcjonowania w środowisku, osób długotrwale bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ponadto systematycznie prowadzona jest współpraca polegająca na wymianie opinii, informacji, doświadczeń między pracownikami Ośrodka a pracownikami Urzędu celem wypracowania wspólnych działań na rzecz aktywizowania osób bezrobotnych.
- 3) **Komisariat Policji Policji** – w sytuacjach kryzysowych, zwłaszcza w przypadkach interwencji dot. stosowania przemocy w rodzinie, osób chorych psychicznie, bezdomnych, demoralizacji nieletnich oraz w zakresie zabezpieczenia osób chorych i starszych przed skutkami zimy, w pracy z klientami tzw. „trudnymi” współpraca z policjantami dzielnicowymi, a także korzystamy z asysty w sytuacjach zagrożenia w czasie wykonywania czynności służbowych.
- 4) **Sądem Rejonowym** – w zakresie wydania zarządzeń odnośnie władzy rodzicielskiej w środowiskach wskazujących na zaniedbywania dzieci, kierowanie osób na leczenie psychiatryczne bez zgody uczestnika oraz kierowania do domów pomocy społecznej bez zgody uczestnika w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia osoby lub środowiska, natomiast w przypadku rodzin dysfunkcyjnych objętych nadzorem kuratorskim współpracujemy z kuratorami sądowymi i społecznymi itp.
- 5) **Prokuraturą Rejonową** – składanie wniosków o wszczęcie postępowania w przypadku zgłoszenia przemocy w rodzinie, podejrzania o wykorzystywanie seksualne, zaniedbywanie lub innych spraw naszych klientów wymagających rozpoznania wychodzącego poza zakres kompetencji pracownika socjalnego.
- 6) **Zakładem Opieki Zdrowotnej** – w sprawie o wydawanie zaświadczeń o stanie zdrowia klientów, wypełniania dokumentów dla osób ubiegających się o skierowanie do domów pomocy społecznej, itp.

- 7) **Szkołami** – współdziałanie pracowników socjalnych z pedagogami szkolnymi w zakresie udzielania pomocy dzieciom i ich rodzinom, a także z dyrektorami szkół w sprawie dożywiania uczniów w czasie trwania roku szkolnego oraz ferii zimowych i kolonii letnich.
- 8) **Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** przy Urzędzie Miejskim w Nowogardzie – kierowanie osób uzależnionych od alkoholu na przymusowe leczenie odwykowe.
- 9) **Specjalistyczną poradnią terapeutyczną dla dzieci, młodzieży i ich rodzin** w zakresie pomocy pedagogicznej i psychologicznej dzieciom z problemami w nauce i zachowaniu oraz rodzicom.
- 10) **Zakładem Karnym** – w zakresie podejmowania wszelkich działań wspierających proces reintegracji społecznej i zawodowej mającej na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób opuszczających zakłady karne.
- 11) **Z organizacjami pozarządowymi**, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej, oddziałem Caritas przy Parafii NMP w Nowogardzie, Chrześcijańskim Centrum Pomocy Rodzinie i innymi – w zakresie koordynacji pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.
- 12) **Mediami** - na podstawie przekazanych materiałów, w lokalnej prasie ukazywały się komunikaty, informacje oraz artykuły dotyczące pomocy społecznej. Informacje o charakterze urzędowym zamieszczane były także w biuletynie informacji publicznej oraz na stronie internetowej Ośrodka.
- 13) **Z Zarządem Budynków Komunalnych** – w ramach realizacji prac społecznie użytecznych.
- 14) **Z fundacjami** – w ramach realizacji wsparcia dla osób potrzebujących zwłaszcza niepełnosprawnych.uk
- 15) Zakładami produkcyjnymi z terenu gminy Nowogard.

Podsumowanie

W zrealizowanej w 2024 r. ofercie z zakresu pomocy społecznej, poza świadczeniami pieniężnymi, rzeczowymi i w formie usług (tj. świadczeniami przyznawanymi na podstawie decyzji administracyjnej) ważne miejsce zajęły działania między innymi z zakresu informowania o uprawnieniach, poradnictwa i pracy socjalnej. Praca socjalna obejmowała podejmowane przez 9 pracowników socjalnych czynności takie jak: rozmowa wspierająca, wskazywanie i tłumaczenie konsekwencji decyzji i działań, wskazywanie możliwych rozwiązań, towarzyszenie w załatwianiu spraw, pomoc w wypełnianiu dokumentów i wiele innych, mających na celu szeroko rozumiane wsparcie służące wzmocnieniu lub odzyskaniu umiejętności osób i rodzin do funkcjonowania społecznego i pełnienia ról społecznych. Organizacja i funkcjonowanie Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowogardzie utrzymywały się na wysokim i stabilnym poziomie. Kontynuowano i poszerzano współpracę z instytucjami publicznymi. Dzięki rozwiniętej pomocy usługowej i instytucjonalnej oraz wyteżonej pracy pracowników możliwe było objęcie

wszechstronnym wsparciem wszystkich grup wiekowych spośród mieszkańców naszego miasta. Po przeanalizowaniu danych za 2024 rok stwierdzono, że dominującym problemem społecznym jest: starzejące się społeczeństwo, przewlekłe choroby oraz niepełnosprawność. Ponadto najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną w minionym roku było ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. Wymienione wyżej problemy rozwiązywane są z wykorzystaniem zasobów finansowych, kadrowych i instytucjonalnych. Pomoc nie byłaby możliwa gdyby nie bezpośrednie zaangażowanie się pracowników w realizację postawionych zadań. Znaczna liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej wymaga nie tylko profesjonalizmu i dużego zaangażowania ze strony pracowników Ośrodka, ale także znacznych nakładów finansowych na realizację przewidzianych ustawą świadczeń. Poszczególne działy oraz osoby w nich zatrudnione zobowiązane są do wspólnego wypracowywania procedur dotyczących określonych problemów, w tym również diagnozowania zasobów występujących w naszej gminie. Właściwa współpraca, wymiana doświadczeń między poszczególnymi działami - ma bezpośredni wpływ na skutecznie działania. Aby pomoc społeczna mogła funkcjonować i skutecznie wypełniać swoje zadania konieczne jest wsparcie otoczenia - samorządu terytorialnego, sektora zdrowotnego, edukacji, policji, organizacji pozarządowych itp. Tylko stała i systematyczna współpraca między tymi jednostkami pozwoli na skuteczne pomaganie i wdrażanie aktywnej polityki społecznej, której ośrodek pomocy społecznej powinien być animatorem w środowisku lokalnym. Opisany w niniejszym sprawozdaniu katalog zadań realizowanych w 2024 roku nadal będzie kontynuowany i na bieżąco modyfikowany.

Potrzeby w zakresie pomocy społecznej na rok 2025

Potrzeby w zakresie pomocy społecznej są określane na podstawie występujących problemów społecznych. Po przeanalizowaniu danych za rok 2024 stwierdzono, iż dominujące w tym okresie to: starzejące się społeczeństwo, przewlekłe choroby, niepełnosprawność. Ponadto najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną w minionym roku było ubóstwo, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, niepełnosprawność. Wymienione wyżej problemy rozwiązywane są z wykorzystaniem zasobów finansowych, kadrowych i instytucjonalnych.

Do najważniejszych potrzeb w zakresie pomocy społecznej należy dodatkowo zaliczyć :

- rozwijanie i wspieranie różnych form wsparcia dziennego i całodobowego dla osób długotrwale chorych oraz osób z niepełnosprawnościami,
- rozwój wsparcia środowiskowego dla osób z niepełnosprawnościami poprzez świadczenie usług opiekuńczych, w tym usług sąsiedzkich, specjalistycznych usług opiekuńczych i usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- korzystanie z różnego rodzaju programów, w tym rządowych w celu wsparcia środowiskowego osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych,

- podejmowanie kompleksowych działań pomocowych wobec osób w podeszłym wieku – budowanie oparcia społecznego poprzez rozwijanie usług i tworzenie różnych form wsparcia dziennego, stanowiących jeden z kierunków polityki senioralnej gminy,
- wspieranie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych przy wykorzystaniu ich potencjału, wiedzy i umiejętności,
- podejmowanie działań służących aktywizacji – społecznej, zdrowotnej, edukacyjnej oraz zawodowej – osób bezrobotnych, marginalizowanych i zagrożonych wykluczeniem społecznym
- współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy i organizacjami pozarządowymi w zakresie inicjowania i wspierania systemowych rozwiązań umożliwiających podjęcie pracy,
- zwiększenie kooperacji oraz poprawa współpracy pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej w celu włączenia społecznego osób i rodzin wykluczonych oraz osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,
- wykorzystywanie potencjału podmiotów ekonomii społecznej w aktywizacji osób zagrożonym wykluczeniem społecznym,
- kontynuacja współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz osób bezdomnych,
- podejmowanie i wspieranie inicjatyw na rzecz osób zagrożonych bezdomnością,
- wspieranie rodzin w pełnieniu ich podstawowych funkcji, głównie w zakresie opieki i wychowywania dzieci, właściwego prowadzenia gospodarstwa domowego oraz prawidłowego gospodarowania środkami finansowymi, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi,
- rozwijanie specjalistycznego poradnictwa dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- zwiększanie dostępności przestrzeni publicznej w zakresie architektonicznym, cyfrowym i informacyjnym dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- stałe podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry OPS w celu skutecznego rozwiązywania problemów społecznych oraz zapewnienie pracownikom stałej superwizji,
- prowadzenia elastycznej polityki kadrowej służącej utrzymaniu dobrej jakości obsługi klienta oraz prawidłowej realizacji zadań,
- poszerzanie działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- Przekształcenie Ośrodka Pomocy Społecznej w Centrum Usług Społecznych co będzie równoznaczne z otwarciem placówki na wszystkich mieszkańców Gminy Nowogard.

Pracownicy tutejszego Ośrodka dbają o tworzenie dobrego wizerunku pomocy społecznej, jako instytucji efektywnej, nowoczesnej i skutecznej. Zawsze starają się, aby wsparcie do potrzebujących kierowane było sprawnie i w taki sposób, by osoby w trudnej życiowej sytuacji, pozostawały w systemie pomocy jak najkrócej. Pracownicy stykają się coraz częściej z bardzo trudnymi przypadkami, wymagającymi pomocy od zaraz (są to

sytuacje dotyczące osób starszych, chorych, ofiar przemocy czy małoletnich). Ciągły proces starzenia się społeczeństwa wskazuje na konieczność zapewnienia opieki osobom starszym, które są jej pozbawione ze strony rodziny lub gdy rodzina sama nie jest w stanie zapewnić jej w wymaganym zakresie lub formie.

Bardzo ważne jest zapewnienie w budżecie Gminy środków na funkcjonowanie Ośrodka w tym na wynagrodzenia dla pracowników. Pracownicy OPS, nie tylko ze względu na charakter pracy, ale przede wszystkim ze względu na zwiększone uprawnienia do samodzielnego pobierania dokumentacji oraz zadania osłonowe wspierające najbardziej potrzebujące gospodarstwa domowe mają coraz więcej obowiązków, jak i większy zakres odpowiedzialności. Dotyczy to wszystkich pracowników (pomoc społeczna, świadczenia rodzinne, księgowość).